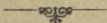

Sofoklejev
EDIP NA KOLONU.

*Životopis Sofoklejev in uvod napisal,
drámo prevel in opomnje dodal*

R. Perušek.

V Novem Mestu.

Natisnil in založil J. Krajec. 1892.

IN 030003063

Pripomenek.

Sèm-li, nisem-li koristno upotrebil nekoliko svojih slobodnih ur, prevodeč to-le dramo Sofoklejevo, o tem nehčem odločno sam soditi, kajti dobro vem, da mnogi zazirajo od prevodov ter jih drže za nepotreben in brezkoristen posel. Vender mislim, da bi s čitanjem dobrih prevodov taki izobraženci, kateri ne poznajo temeljito grščine, mogli upoznati se vsaj približno z umotvorstvi toliko znamenitega grškega tragika. Kdor ne mara čitati prevodov, temu treba, da čita matice, ako pa matic ne more čitati zaradi neznanja jezikovnega, tedaj sploh ne more vspoznovati umotvorstev tujih narodov. — To pač smem trditi, da je meni trúd okoli tega prevóda bil slást, in uživajoč krasoto grške matice, sklenil sem prevesti to dramo na materinščino. Poznavalec grškega jezika vé, kako težko je prevajati koncizne izreke grške, kedar je prevodilec zapét v ozke meje pesniškega merila, posebno v lirskih partijah, kjer oblik metra in čudno zasukani govor velike zapreke delata. Tem težkočam bi se bil mogel ogniti, ako bi bil dramo preložil v modérnih merah, a mislil sem, da je potreben veren prevod tudi v formalnem obziru. ako si hoče čitatelj ustvariti primérno sliko matice. Skušal sem kar najvernejše prevesti matico v zmyslu

in besédah, v lirskih partijah seveda le bolj v zmislu. Ker je náglas našega jezika mnogokrat tako nedoločen, da dopušča v isti besedi različne arze in teze (povzdige in ponize), zato sem arzo v lirskih partijah sè znamenjem (') označil. Kjer stoji arza neposredno za arzo, tam je v sprednej arzi skrčen ves takt v jeden sam zlog. Tako stoji vêrz 121: $\sigma, \underline{\quad} \underline{\quad} \underline{\quad} \sigma \underline{\quad}$ namesto merila $\sigma, \underline{\quad} \sigma \underline{\quad} \sigma \underline{\quad} \sigma \underline{\quad}$.

Veščaku znana stvar je, da je tekst te drame grozno pokvarjen. Pri prevájanji sledil sem tekstu, kakršén je v izdanji Friderika Schuberta v biblioteki Temp-skega. Praga 1885. Kjer sem se odstranil od tega teksta, pridejal sem dotično drugačno besedo pod črto. Za ne-veščake flodal sem kratek životopis Sofoklejev in oceno njegove poezije sploh in Edipa kolonskega posebej ter nekoliko opombic, ki so za razumevanje drame potrebne. Konečno zdelo mi se je potrebno dodati še slovarček manj znanih slovenskih oblikov in besedij.

O životu in pesniškej znamenitosti Sofoklejevej.

Sofoklej (Σοφοκλής), sin Sofilov (Σόφιλλος) narodil se je po poročilih parskega marmorskega letopisa leta 495. (po drugih vestéh l. 496. ali 497.) v kotaru Kolona hipijskega (Κολωνός ἵππιος) ter je pripadal egejskemu (φυλὴ αἰγαία) plemenu. Oče njegov bil je kovaški ali pa nožarski tovarnar ter imovit mož. Brez sumnje dal je Sofokleja temeljito izobraziti. V muzičnih umetnostih učil ga je Lamper (Λαμπερός); učenec Eshilov (Ἔσχυλος) pa ni bil, nego istina je, da se je od njega mnogočesa naučil. Po bitki Salaminski plesal je bajé Sofoklej, kteremu je bilo tedaj 17 let, v društvu mladeničev okoli tropeja. V 28. letu svoje dobe premagal je neki vprvič svojega starejšega tekmeca Eshila. Ko je leta 441 pd. Kr. prikazal „Antigono“ na odru, bil je zajedno s Periklejem izbran za

vojskovodjo (stratéga) v vojski sè Samjani, nekoliko let pozneje pa je postal upravitelj vkupnega imetka helenskih zaveznikov (*ἡλλενοταμίας*). Leta 413. pd. Kr. bil je med probuli (*πρόβουλοι*), kateri so bili zbrani, da po nesrečnem izidu sicilske vojske ukrenejo potrebno za preobrat v Aténah. Sevéda je bil aristokratskega mišljenja; zato se je protivil demokratstvu, ki je htelo preokreniti se v ohlokratstvo.

O poznejših letih života njegovega je le malo znano. Pripoveduje se, da je v starih letih zopet mlado ženo k sebi vzal ter od nje imel sina Aristona (*Ἀριστων*), kterega je bolj ljubil, nego Ijófonta (*Ἰοφῶν*), zakonitega sinu, radi česar ga je poslednji tožil, da je zapravljivec. Povest je izmišljena. Umrl je leta 405. (406. ali 407.) O uzroku njegove smrti pripovedujejo različne stvari, tako n. pr. da je od veselja nad tragično zmago umrl, ali pri čitanji „Antigone“ dušo izdihnil, ali pa, da se je z vinsko jagodo zadušil.

Oženjen je bil z Atenko Nikostrato, ki mu je rodila Ijófonta. Kar se pripoveduje o drugih ženskah in sinovih, je najbrže izmišljotina komikov.

Po smrti častili so ga njegovi meščani različno. Postavila mu se je medena podoba v novem gledališči, in drame njegove so se službeno napisale ter hranile ter so bili glumci primorani, točno slediti temu oficijalnemu tekstu.

Število njegovih dram je bilo jako veliko. Suida poroča o 113 dramah. Celih ostalo nam je sedem dram, po imenu: Ajant (*Αἴας*), Filoktet (*Φιλοκτήτης*), Edip kralj (*Οιδίπους τύραννος*), Edip na Kolonu (*Οι. ἐν Κολωνῷ*), Antigona (*Ἀντιγόνη*), Elektra (*Ἠλέκτρα*), Trahinke (*Τραχίνιαι*).

O zaslugah, ktere si je pridobil za grško pozornico, nam je omeniti, da je nadaljeval ono, kar je bil započel Eshil, n. pr. izboljšanje skia-grafije (dekoracij). Dramo je popravil tako, da je postala manj epična, določil je, da ima v zboru nastopati 15 oseb. Partije zborove je znatno pristrigel in zbor ni bil več zastopnik dejstvujoče osebe, nego je izpremljeval dramsko dejanje sè svojimi refleksijami.

V najboljše dobi pesniškega delovanja natekal se je v dramatskih tekmah s tetralogijami, a napredek bil je ta, da se ni v vseh treh tragedijah in v satirski igri jedne tetra-

logije omejal na skupni predmet, kakor je to bila navada pred njim. Tako je povzdignil pravo dramatsko življenje in prirodnost v razvitku dejanja in značajev.

Uvel je tritagonista t. j. tretjega glumca in s tem je dosegel, da se je v drami nositelju glavne osebe vedno nasproti postavljala obli-gatna oseba nasprotnika in se tako omogočila mnogovrstnost dejstvujočih oseb. Ker je bilo tako mogoče, da je več točno izrazitih značajev vkupno prihajalo na pozornico, postal je i dialog živahnejši. Sofoklej bil je tudi prvi, ki je poleg stihomitije, v kateri vsaka oseba po jeden verz govori, uvel tudi antilabe, t. j. da se je raz-delil jambski trimeter med dve govoreči ličnosti.

Sofoklej sam glumil je le dvakrat v glavnih osebah. Skrbél pa je za dobre glumce ustanovivši posebno gledališko učilnico. On sam je tudi mnogo premišljeval o umetnosti in imenuje se tudi kot teoretski pisatelj v tej stroki.

V starej dobi bili so vsi jedini, da je So-foklej najznamenitejši tragik, zato so ga kar naravnost zvali „*ὄτραγικός*“. Imenovali so ga i Homerja tragičnega in sicer zaradi jednako

umerjenega oblika, zaradi njegovih značajev in vsega sveta, kateri je pred oči stavljal. Sofoklej kaže ljudi take, kakoršni bi imeli biti, on je idealen.

Imenitno je to, da je tragični konflikt promeni. Eshilu je pravica in morala isto. Pri Sofokleji pa se borita naravno in pozitivno pravo, in naravno pravo v društvu z morálo je zmagovito, tudi kedar njega nositelj propade. Sofoklej ustvaril je tudi psihološke značaje.

Dovršenost Sofoklejeve umetnosti kaže se torej v izvrstnej razporedbi (ekonomiji) dejanja, v značajih, v teoretski znanosti in v vsej dikciji. Jezik v dialogu je jonski ali brez jonskih oblikov in glasov, v zborovih partijah pa vlada umerjen dorski jezik. Sofoklej se je popolnoma otresel one visokodonečnosti Eshilove, pa tud bil prost one vsakdanjosti Euripidove (*Εὐριπίδης*), ter je tako očeval srednji pot dostojanstvenega zloga in neko sladko milino.

Vse drame so prešinjene versko-nabožnim duhom in pesnik rad prikazuje na silne čeznaravne moči božje. Ne da se sumjati, da je Sofoklej rad upletal v svoja umotvorstva zgo-

dovinske in rodoljubne vspomine ter politična namigovanja, a varal bi se, kdor bi mislil, da je Sofoklej svojim dramam politične tendencije podlagal ter da je iskati zgodovinskih ličnosti v njegovih dramatskih osobah. Sofoklej ni mogel biti politik, zato ker je bil pesnik. Bil je navaden mož *καλοκάγαθος*.

Uvod k Sofoklejevemu „Edipu na Kolonu“.

Sofoklej postavil je v „Kralji Edipu“ propast Edipovo pred oči. Edip, sin tebanskega kralja Laja (*Λαίος*) Labdakoviča (*Λάβδακος*) in Epikaste (*Ἐπικάστη*) ali Jokaste (*Ἰοκάστη*), ubil je nevedoma očeta ter se z materjo poročil in ž njo rodil deco. Ta grozodejstva izzvala so srd Apolonov, ki je poslal kugo, da hara ljudi, živali in rastlinstvo. Ko Edip vspozna, da je on krivec, iztakne si oči in prosi svojega šurjaka Kreonta (*Κρέων*), da ga izžene iz dežele. Tako se zvršava „Kralj Edip“. Kreont prevzel je vlado v imé nedoraslih sinov, a Edipa ni izgnal iz dežele, kakor je bil ta želel v divjem bolu. Čas, najboljši lečnik, jel je celiti rane in Edip se je privadil žalostnemu životu svojemu ter začel uvidevati, da si je večo kaznen naložil, nego je bil zaslužil. A baš tedaj pognal ga je Kreont iz dežele bodisi, da se je bal Edipa, da bi zopet

segel po krmilu v državi, kar ni verjetno, ker je pozneje Edipovima sinovoma izročil prestol in vlado, bodisi da se je bal kazni božje, ako bi v deželi ostal morilec svojega očeta. Z jedno besedo, Edip bil je primoran ostaviti domovino. Slepí stárec klatil se je potem v tujinstvu in jedina podpora bili sta mu njegovi hčeri. Starejša Antígona vodila je slabega starca, ga hranila in negovala, a mlajša Izmena (*Ισμήνη*) prinašala mu je vesti iz očevíne. Delfsko proročišče mu je bilo navestilo, da ga smrt reši vseh nadlog, čim prispé v log čestitljivih boginj, ter da bode po smrti svojei vsprejemnikom pokrovitelj, izbacivšim ga zemljakom tebanskim pa provzročitelj poraza. Po dolgem klatenji prispé v sveti log Eumenid v kolonskem kotaru blizu Aten. S tem prihodom pričénja se dejanje „Edipa na Kolonu“.

V prologu (*πρόλογος*) (stih. 1.—116.) stopita Edip in voditeljica njegova v siromašnej odeji na pozornico. Iz njijinega besedovanja izvédamo, kdo da sta in v kakem stanu se nahajata. Kar se prikaže občinar kolonski, iz čegar ust čujemo, da se je Edip nevedoma naselil v logu Eumenid, čestitljivih boginj. Ko Edip zvé, kam ga je

slučaj ali bolje rečeno božji udés privele, takoj vspozna, da se ima tu zvršiti dano mu proročanstvo; zatorej dé, da tega mesta nehče zapustiti. Mož si ne upa sègnati tujca, kterega čestitljiva ličnost in odvažne besede mu impo- nujejo, nego hiti po domačine, kateri začuvši ime Edipovo v prihodu (*πάροδος* st. 117.—236.) od- ločno zahtevajo, da zapusti sveto zemljišče. Jedva jih skloni prošnja Antigonina (*μέλος ἀπὸ σκηνῆς* 236—253), da hočejo prepustiti sodbo Tezeju (*Θησεύς*), imali tuji klatún ostati ali oditi. (Besede zbora razdeljene so med 15 choreutov.) Sedaj sledi prvi epizodij (*ἐπεισόδιον* st. 254. do 509.). Iznenáda prijaše z jednim slugo druga hči Edipova, Ismena, da otcu poroča o dogod- kih v Tebah (*Θῆβαι*). Prinaša mu vest o pro- ročbi, katero je dalo delfsko proročišče o njem in ktera se čudovito ujema s proročbo, katero je bil Edip vže preje dobil, o važnosti njegove osebe po smrti. Ob jednom navešča i prihod Kreontov, ki pride po Edipa, da ga seboj zvabi, kajti proročišče je dejalo, kdor bode v oblasti imél Edipov grob, ta bode v bodočnosti zma- govalec. Edip zvedevši, da niti Kreontu, niti sinovoma svojima ni do tega, da Edipa častno

v domovino pozovejo, nego da jim ima biti samo sredstvo in orodje za zmago, zagrozi se sebičnim svojcem in obéta Atenam (*Ἀθηναίαι*) korist, ako ga vsprejmó in čuvajo. Zbor vsprejme sè zadovoljstvom ponudbo Edipovo, vendar zahteva, da se preje očisti sè žrtvo čestitljivim boginjam. Ismena odide, da zvrši ta dár. Po kómmatskih spevih (st. 510.—549.) pride v drugem epizodiji (st. 550.—667.) blagi knez Tezej na oder, ki obeča Edipu svojo zaščito ter potem odide, da žrtvuje Pozejdonu (*Ποσειδῶν*) izročivši Edipa zboru v varstvo.

Zbor opeva v prvem stazimu (*στάσιμον* st. 668.—719.) slavo Aten, potem pa se prikaže v tretjem epizodiji (st. 720.—1043.) Kreont sè spremljevalci. Licemerski vabi Edipa, naj se odzove pozivu národa. A Edip dobro znajoč nakano Tebancev, ostro zavrne Kreonta, ki sedaj razkačen upotreblja sílo namesto prevare ter dá najpreje odvesti Antigono in hoče potem še Edipa. Na vpitje zbora prihiti od žrtvovanja Tezej. Tudi njemu se laska Kreont in zatrja, da je storil prisiljen po Edipovih psovkah, kar se je zgodilo. Tezej ga dostojanstveno zavrne ter pošlje národ zbran pri žrtvo-

vanji za beguni in sam ukaže Kreontu, naj ga vodi tja, kjer je deklici skril. Vojaki so bili namreč tudi Ismeno zgrabili.

V drugem stazimu (st. 1044.—1095.) izraža zbor osvedočenje, da hrabra vojska atenska otmé deklici ugrabiteljem. To se i res zgodi. Tezej, ki je bil sam za Tebanci hitel, privede deklici nazaj (četrti epejzodij st. 1096.—1210.) V velikej radosti blagoslovlja Edip Tezeja, ki s kraljevsko dostojanstvenostjo ne drži za vredno opisovati čin, kateri je baš zvršil. Naznanja mu pa prihod tujca, ki še želi ž njim govoriti. Po opisu vspozna Edip svojega sinu Polinejka (*Πολυνείκης*). Samo želji Tezejevej in prošnji Antigonini se uda, da vsprejme Polinejka. Tezej odide, zbor pa v tretjem stazimu (st. 1211. do 1248.) promišlja ničevost človeškega življenja. V petem epejzodiji (st. 1249.—1446.) pojavi se Polinejk. Skrušen pristopi k otcu ter priznava svojo krivdo in prosi otca, naj mu pomore, da dobode zopet svoj prestol, s katerega ga je bil pahnil mlajši brat Eteokel (*Ἐτεοκλῆς*). Zastonj se trudi. Edip ga prokolne, ker sinú ne vodi čista ljubav do roditelja, nego sebična nakana. Polinejk se poslovi od sester ter odide

Sedaj je Edip vse zapreke odstranil in čas je prišel, da se proročba zvrši. Močan grom prestraši zbor, ki v kormatskih spevih (st. 1447.—1499.) izraža svojo bojazen. Edip pa takoj vsopozna, kaj pomenjajo ti znaki ter zahteva, naj kdo hiti po Tezeja. V šestem epejzodiji (st. 1500.—1555.) vrne se Tezej, Edip pa ga poziva, naj gre ž njim, kajti on jedini sme videti in vedeti tajnost groba, ki bode Atenjanam zaščita. Premda slep, vodi jih od božanstev razsvetljen do mesta, kjer ima zvršiti svoj život.

Zbor prosi v četrtem stazimu (st. 1556. do 1578.) podzemska božanstva, naj Edipu naklonijo lahko smrt. V izhodu (*ἔξοδος* st. 1579. do 1779.) pripoveduje sel (1579.—1669.) kako se je vršila smrt Edipova, potem se vrneta hčeri in v kormatskih spevih (1670.—1779.) oplakujeta smrt očeevo, Tezej pa ju tolaži ter obeča, da hoče vse storiti, kar bode njima v korist in rajniku po želji. S tem se zvršava tragedija.

Iz navedene vsebine vidi se, da je predmet „Edipa na Kolonu“ jako priprost.

V „Kralju Edipu“ stavlja nam pesnik pred oči Edipa, ki svest si svoje nedolžnosti, zaslepljen od strasti nehče vzpoznati svoje krivde

ter slednjič propade v boji z vzvišenimi nra-
stvenimi zakóni, proti katerim je, premda ne-
vedoma, grešil. Zató se pa za svojo krivdo
pokorí ter v svojej brezupnosti prosi, naj ga
pahnejo iz dežele; on sam pa si je popreje še
oči iztaknil. V „Edipu Kolonskem“ vidimo ga
zares izpojenega iz domovine; ali sedaj mu to
ni po volji. Vspoznal je, da je za svojo krivdo
prestrogo kaznen si naložil, Tebe pa so ga pah-
nile v prognanstvo baš tedaj, ko je bil vspo-
znal, da je v svojej očajnosti predaleč zašel,
ter je umirivši se, želel skleniti doma svoje živ-
ljenje. Ako je hotel Sofoklej porabiti ličnost
prognanega in potepajočega se Edipa v dra-
matske zvrhe, trebalo mu je izmisliti si nekaj,
kar bi storilo Edipa središčem dramatskega de-
janja, in ta zahtev izpolnil je pesnik takó-le.
Izmislil si je proročbo delfskega proročišča, ki
mu je bila vže zdavna obrekla, da zvrši jadni
svoj život, čim dospé na mesto, kjer ga vsprejmó
čestitljive boginje in kjer umrè korist donoseč
vsprejemnikom, a škodo izgoniteljem svojim.
Jednako proročbo pa mu javi tudi Ismena, ktero
je delfsko božanstvo dalo Tebancem, da bode
zavisen srečen izid bodoče vojske izmed Atencev

in Tebancev o njegovem grobu. Izvršitev tega proročanstva je vsebina dramatskega dejanja, njegovo središče in junak pa je Edip. Ker je bila sreča tebanske domovine zavisna o tem, kdo ima v oblasti grob Edipov, postal je Edip predmet najživejše zanimivosti za Tebance nasploh, posebej pa še za njegove najbližje sorodnike, da bi ga pridobili na kateri način koli za sebe. S tem pa, da je delfsko proročišče obečalo zmago onim, ki bi imeli grob Edipov v svoji oblasti, vzbudil je Edip tudi zanimanje Atencev ter si pridobil njihove simpatije in zagotovljenje obrambe. Ker pa je vsako dramatsko dejanje boj nasprotnih si načel, zato je trebalo, da je Edipovo dejstvovanje nasprotovalo načelom, katerih zastopniki so Tebanci, njegovi nekdanji državljani in podaniki sploh, in posebej še njegovi sorodniki. Dejstvovanje Edipovo pa je bilo posledica njegovega značaja.

Kakor smo vže gori dejali, bil je prišel Edip od očajanja k sebi. Vspoznal je promislivši svoja neprostovoljna dejanja, da je radi njih pred zakonom čist. Seveda ga je pekel tudi sedaj še vspomin na ta dejanja; saj otca je bil vendar le ubil in z materjo deco rodil; ti grozni

dejanji ostali sta, ali v srci vspoznal je svojo čistost in nedolžnost. V tem vspoznanji pa ga je potrdilo tudi še proročanstvo delfskega proročišča, ki mu je obetalo, da ga milostno vsprejmo v svoje svetišče óne boginje, ki krivico proganjajo, in da pri njih dospè k večnemu počitku prav zato, ker je bil sam po sebi nedolžen in ker je propal pod udarci neizprosne usóde. To prepričanje svoje nedolžnosti pa ga je tudi učvrstilo v njegovej strastnosti. Premda si želi konečnega mirú, recimo smrti, vender je njegova volja neupogljiva in sè srdito upornostjo odklanja od sebe vse ponudbe, ktere mu stavljata Kreont in Polinejk. Niti ljubezen do domovine, ktero zastopa Kreont, niti ljubezen do vlastitih sinov, katerih jeden, Polinejk, ga prosi pomoči, ga ne ganeta. Jeklén, neizprósen ostane nasproti obéma čuvstvoma. Domovini svojej prorokuje poraz od tujcev, sinova pa oba proklinja ter jima javlja smrt od medsobojne roke. — Da je Sofoklej ustvaril tak značaj, zahteval je izid drame, ki ni smel drugačen biti, nego je bil po mitu splošno znan. Vendar je pesnik ta značaj dobro podprl tudi z motivi. Silen in samosvest značaj, kterega so ogrenile grozovite nadloge, postane

strog sodnik tujih napak. Kaj pa je storila do movina? Izgnala ga je, potem pa prišla zopet pônj, ne da ga častno povede zopet v ródno zemljo, nego da bi ga imela v svojej oblasti na meji. In ko z lepa nič ne opravi, poskuša sè silo. Kaj pa sinova? Sta-li branila izgon starca? Ne, nista se zmenila zanj nehvaležneža, a zdaj, ko ga je Polinejk potreboval, prišel je pônj samo iz sebičnih namenov. Da ni Apolon objavil one proročbe, po kateri je imel oni zmagati, kogar bi Edip podpiral, ne bi bil prišel po očeta. Zatorej je upornost Edipova upravičena, premda ne ugaja nazorom naše morále. A tu treba značaj soditi po onej prislovisci: „Kdor se ne osveti, se ne posveti“. Neuklonivosti njegove ne moreta omajati niti hčeri njegovi, Antigona in Ismena, sè svojim ljubeznivim prego-varjanjem. Te hčeri prikazuje nam Sofoklej v najlepšem svitu nežne ljubezni do roditelja in do nesrečnih bratov.

Značaj Kreontov načrtal je Sofoklej drugače, nego nam je iz mitologije in iz opisanj drugih pisateljev znan. Prenaredil ga je takó, kakor je zvrha drame zahtevala. Opisuje ga kot zlobnega starca, ki si skuša pridobiti atenske

meščane s hlinjeno ponižnostjo, Edipa pa s hlinjenim usmiljenjem. Ko pa vidi, da je vsa sladkobesednost zastonj, tedaj pokaže svojo volčjo narav in odvede Antigono (vže preje pa je bil dal zavratno odvesti Ismeno) ter skuša celo proti volji Atencev zgrabiti siloma samega Edipa, in ko mu početje ne gre po sreči, brani se nesramno in zvrča krivdo na Edipa.

Mnogo boljši utis, nego Kreont, napravlja značaj Polinejkov, kteremu ne moremo vskratiti svojih simpatij. Ne sè zvijačo in silo, nego kot prosnik prišel je, da otca zàse pridobi. Popolnoma skesán je; uvidel je svojo krivdo ter jo priznava odkritosrčno ter prosi odpuščenja. A ko ga otec neomajan prokolne, ne toži niti z jedno besédo o zaslužení kazni. Še jače pa vlada nad vsem njegovim delovanjem in nehanjem njegovo častihlepje. Da je izgnan od mlajšega brata in lišen prestola, ga neznansko peče in po vsej sili skuša pridobiti si prejšnjo čast. Od te nakane ne odvrne ga niti prošnja sester, od kterih se srčno poslavlja, niti neizbeživa smrt v boji kot posledica očine kletve. Čast mu ne dopušča vrniti se nazaj.

Nasproti tema dvema ličnostima, kateri zavirata izvršitev dejanja, čegar središče je Edip, pa pomaga Edipu kralj atenski Tezej. On je pravi uzor junaka. Premda bogoljuben in pobožen, vsprejme brez ozkosrčnih predrasodkov gostoljubno in usmiljeno Edipa ter mu zagotavlja svojo zaščito in ko je treba, tudi junaški udari na neprijatelja, pa se ne širokousti s svojo zmago, nego prepušča hčerama Edipovima, naj otcu pripovedujeta, kakó se je vršil boj. Dostojanstveno zavrača Kreontovo nasilje ter mu odločno obeča kaznen, ako ne vrne deklic. Po smrti Edipovi pa zagotavlja hčerama, da bode vse storil, kar je otcu po želji in njima v korist.

Podlaga in okvir drami je kult herojev v kolonskem kotaru, kjer so častili razven hipijskega Pozejdona in hipijske Atene (*Ἀθηνᾶ*) podzemski božanstva, katerim je pripadal tudi Edip in Srde, čestitljive bóginje osvete. Na tej podlagi zgradil je Sofoklej svojo dramo, ki je slavopev Atenske bogoslužnosti, hrabrosti, pravičnosti in gostoljubnosti, pa tudi krasote atenske zemlje in blaginje atenskega národa. Dejanje pa je pesnik takó-le razporedil. Prvi del obsega ekspozicijo dejanja (ploké) st. 1.—719. Edip s po-

četka ne vé, kam je prišel in kaj ga čaka, potem izvé kraj in vspozna, da se bliža svojemu cilju. O istej stvari obvesti ga i hči Ismena. Uvidevši zlo nakano Kreontovo in Polinejkovo sklene najodločnejši odpor proti obema. Da bi mu to šlo po sreči, trebal je, da si pridobi zaščito Atencev in Tezeja, katerim obeča svoje koristonosno teló in tudi zadobi zagotovilo obrambe. V drugem delu (v peripetiji) st. 720. do 1446. vrši se boj med nasprotji. S Tezejevo pomočjo ubrani se zvijačnosti in nasilju Kreontovemu, pa tudi prošnjam Polinejkovim se ne uda. V tretjem delu (v katastrofi) st. 1447. do 1779, pa se izpolni proročanstvo.

Prepričali smo se, da je predmet drame jako priprost. Niti izvira dejanja iz umeteljno zaozlanega čvora, niti zavirajo napredek čina zanimive retardacije, s katerimi bi se bilo junaku boriti in slednjič ali jih nadvladati, ali pa v boji ž njimi poginiti. Povsem jednovita je ekspozicija, isto tako tudi peripetija in katastrofa, kajti vse je takoj v začetku tragedije označeno.

Slepili bi se pa tudi, ako bi trdili, da ta drama ugaja zahtevom, ktere smo navajeni iskati od modérnih dram. Tu pa nimamo v

mislih onih malenkostnih prigovorov, ki n. pr. vprašujejo, zakaj Ismena namesto poročil ne prinaša otcu in sestri rajše jedil in obleke; kako je mogel Tezej kot zmagovalec se vrniti, premda je zaostal s Kreontom za vojaki, ktere je bil poslal za ugrabljenima deklicama; odkodi je umazani in raztrgani Edip dobil čistih haljin, v ktere se je oblekel pred smrtjo. Take podrobnosti zahtevajo motivacije v novodobnih povestih; starodobni pesniki rok vodili so z oblastnejšim pesniškim orodjem, nego da bi poseben trud polagali v take manj tehtne stvari; starim poslušalcem pa tudi ni bilo do malenkostnih poedinostij, nego do splošnega utisa, kteri je napravljalo pesniško delo. Po tem utisu pak so cenili delo samo.

Veliko večje važnosti je pač to, da cela ličnost Edipova ne ugaja dramatskim zahtevam. Vsebina vsake drame naj bi bilo dejanje, ktero izvira iz značajne osobnosti tragičnega junaka, kteri v boji z nasprotnimi npravstvenimi principi propade, premda nam izvablja njegova veličina simpatije in sožalenje. Pojem drame zahteva torej aktivnega junaka, Edip pa je vseskozi pasivna ličnost. Takoj v ekspoziciji vidimo, da ne

zaozljuje Edipov značaj čvora dejanju, nego da se ima priprosto rešiti izrek proročišča. Ta izrek bi se zvršil brez odpora Edipovega. Njegova dejateljnost v peripetiji omejuje se jedino na pasivni odpor proti aktivnemu dejstvomvanju Kreontovemu in Polinejkovemu. V katastrofi pa doseže Edip zaželeno smrt, ktera ga ne vpropašča, nego rešava vseh nezgod in poveličava. Tako je torej Edip sam predstavitelj npravstvenega principa, namreč, nepovredljive ljubezni in štovanja do roditeljev: zatorej tudi konečno zmagovito zapušča boj. Nasprotno vidimo, da so aktivne ličnosti Tezej, Kreont in Polinejk. Posebno Polinejk je vrlo sposoben značaj za nositelja tragičnega dejanja, kajti v boji z dolžno ljubeznijo do otca propada iz vlastite volje, ker ga v to sili razžaljeno samoljubje.

Ker pa je pri vsem tem vender-le pasivni Edip nositelj glavne uloge in središče vsega dejanja, vidimo jasno, da „Edipu kolonskemu“ ne smemo iskati posebne vrednosti v invenciji predmeta; pač pa treba priznavati, da je znal Sofoklej vešče razporediti ta skromni predmet ter napraviti umotvor, ki zanima čitatelja do kraja. Odlikuje pa se po izvrstnem opisu zna-

čajev, po mičnih epizodijih, duhovitih zmatranjih in navdušenih lirskih izlivih. V matici pa je poleg tega tudi formalna stran jezikova in stihomerska brez prigovora.

Omeniti nam je še nečesa. Mnogi filologi imajo navado, da v vsakem znamenitejšem delu grške pesniške pa tudi filozofske književnosti vohajo tendencije in namigavanja na sodobne politične odnošaje. Temu nespametnemu početju seveda tudi „Edip na Kolonu“ ni mogel izbegniti. Da navdihuje celo dramo atensko domomoljube, temu se pač ne bomo čudili; saj rodoljubni pesnik ni mogel drugače, nego slaviti svojo domovino in tako delajo pesniki vseh narodov in vseh dob; jasno je tudi, da je včasih kak izrek pesnikov primeren sodobnim razmeram ter v gledalcih vzbuja navdušenje. Ali ako se podtika pesniku namen, da je hotel s to dramo vzbujati svoje državljane na boj s Tebanci, ali da je hotel Perikleja (*Περικλής*) priporočiti Atencem (v osobi Tezejevej) tedaj nam je pač odločno odbijati tako neslane sumnje, kakor i one, da je v Edipovima sinovoma hotel žigosati svoje vlastite sinove in kar je več takih stvari. Kaj si res ne moremo misliti, da je bila Sofokleju

poezija jedini namen? Nikjer ne nahajamo pri starih kakega poročila, katero bi potrjalo to sumnjo; znamenje, da so se Grki zadovoljevali z uživanjem poezije in da niso hotéli po sili pesniku podtikati, česar sam kot pravi pesnik gotovo ni namerjaval.

Te neosnovane sumnje so celó nagnale one učenjake, da so zavrgli jednoglasna poročila starih, kateri pričajo, da je Sofoklej v visokej starosti napisal to dramo. Iz nje same ne da se prav nič dokazati, da bi bila napisana v mlajših letih pesnikovih in zato tudi ni vzroka sumnjati o resničnosti podatkov, kateri so se ohranili od starih. Mogoče je pač, da se je Sofoklej trudil mnogo let sè spisovanjem in piljenjem te drame, katero je stoprav njegov netjak istega imena l. 401. pd. Kr. na oder spravil. Ona poročila pa, da so ga sinovi, ali vsaj jeden, Ijofont, tožili, da zapravlja svoje imetje in da je pred sodniki čital prvi stazimon in vprašal sodnike, so-li to stihhi ludjaka, ter da je bil potem tožbe rešen, je anekdota, ktera je postala po komikih, kateri so radi preresetavali tragike, ter jih v svojih komedijah zasmehovali. Da je Sofoklej živel sè svojimi sinovi v miru, priča nam tudi to, da je

Ijofont otcu postavil spomenik in pa besede Frinihove (*Φρὶννικὸς*) v Muzah (*Μοῦσαι*). (Glej kazalo II.)

Navadna dekoracija grškega pozorišča bila je palača s tremi vhodi, od katerih se je srednji imenoval „kraljevska vrata“, ker so skôzenj prihajali glavni junaki na pozornico. Naša drama pa se vrši na planem. Dno je tedaj kazalo neko sôtesko med dvema holmcema, ki je vodila na ôder. Na ôdru bil je log Eumenid, kakor ga opisuje Antigonu v prologu. Za njim so skrite ostale mestnosti, na katerih se vrši drama. Na pozornici bil je tudi kip herója Kolona, v čegar kotaru so vse omenjane mestnosti.

Na grškej pozornici je veljalo pravilo, da niso govorile nikdar več. nego tri osebe. V treh prizorih „Edipa na Kolonu“, pa so štirje igralci ob jednom na odru, če prav le trije govoré. Zató je treba misliti, da je nemo osebo v teh prizorih igral kak statist (*παράχορηγῆμα*). Različni razlagalci delé različno ostale uloge med prave tri igralce.

Vsi domačini prihajali so z desne in odhajali na desno, vsi tujci prihajali so z leve in odhajali na levo.

Kazalo I.

„Edip na Kolonu“ je nekako nadaljevanje „Kralja Edipa“. Edip namreč, vže v visokej starosti iz domovine izgnan, pride v Atene, a hči Antigona ga vodi za roko. Hčeri sta namreč otca bolj ljubili, nego sinova. V Atene pa prihaja po pitskej (*πυθικός*) proročbi, ktera mu je bila javila, kakor sam pravi, da izdihne svojo dušo v svetišči tako zvanih čestitljivih boginj. Najprej torej zberó se priletni domačini iz katerih je sestavljen zbor, zvedevši njegov prihod ter se razgovarjajo ž njim. Potem pa prispe Ismena ter javi o razporu sinov ter o nastopnem prihodu Kreontovem do njega. Ovi i v resnici pride, da bi ga nazaj odvel, ali odide brezuspešno. On pa Tezeju razloži proročanstvo ter tako pri boginjah konča svoj život.

Ta drama spada med čudovito lepe. Napisal jo je Sofoklej vže v visokej starosti ter je ž njo laskal ne samo domovini, nego i svojemu okraju, bil je namreč iz Kolona, tako da je proslavil svoj okraj in tudi Atencem jako ugodil s tem kar obeča Edip, da ostanejo nepremagljivi in da sami premagajo sovražnike

prorokujoč, da se kdaj sprô s Tebanci ter da jih po proročbi premagajo s pomočjo njegovega groba.

Pozorišče drame ter je v Atiki v hipijskem Kolonu poleg hrama čestitljivih boginj. Zbor je sèstavljen iz Atenskih môž. Prvo besedo govori Edip.

II. Drugače.

„Edip na Kolonu“ je na oder spravil po smrti dedovej unuk Sofoklej, sin Aristonov za arhovanja Mikonovega^{a)} (*Μικων*), ki je četrti pa Kaliji (*Καλλίας*), za čega arhonstva je Sofoklej preminil, kakor večina trdi. To pa je izvestno iz tega, da vodi Aristofan^{b)} v „Žabah“ za arhovanja Kalijinega tragike na zemljo, Frinih^{c)} pa pravi v „Muzah“, ktere je ob jednom sè „Žabami“ na oder spravil:

Oj sréčni Sófoklej, kí je mnógo časa žil,
Umrl pa môž je sréčno blažen in bogát,
Premnóge krásne spisal jé tragédije,
Končál pa srečno bréz trpljénja vsákega.

Drama vrši se v tako zvanem hipijskem (konjeniškem) Kolonu. Ker je še drug Kolon, trgovski pri Eurisakeji^{d)} (*Εὐρουσάκειον*), kjer so postavali najemniki, odkoder se je raztrosila tudi poslovica o onih, ki so prvi čas zamudili:

Prišel si kasno, nego bržaj tjá v Kolón.e)

Omenja pa dveh Kolónov Ferekrat^{f)} (*Φερεκράτης*) v Petali (*Πετάλη*) s temi besedami:

Odkod si prišel? Hotel iti sem v Kolón,
Ne v óni kupcev, nego v óni konjikov.

III. Salustijevo^{g)} (*Σαλούστιος*) kazalo.

Kaj se je z Edipom zgodilo, vemo vse iz drugega Edipa. Hrom namreč prispé v Atiko in vodi ga jedna izmed hčerij, Antigona. Ustavil se je v svetem zemljišči čestitljivih boginj, ki je v tako zvanem hipijskem (konjeniškem) Kolonu, kateri je dobil odtodi ime, ker so v njem i svetišče hipijskega Pozejdona in Prometeja (*Προμηθεύς*) in ker se tam ustavljajo mèzgarji. Od Pitije (*Πυθία*) dobil je bil namreč proročbo,

da ima tamkaj najti svoj grob. Kamor ne sme nikdo neposvečen stopiti, tamkaj sedí in polagoma vrší se vsebina. Zagleda ga namreč jeden domačinov in hití povedat, da sedí nekdo na onem mestu. Občinarji prihité v obliku zbora, da bi vso stvar razvideli. Najpreje pa je zvršil svoj pot ter se razgovarja s hčerjo. Razporedba drame pa je povsem tako izvrstna, kakor blizu nobene druge.

Sofoklejev

„Edip na Kolonu“.

Lica dejanja :

Edip.

Antigona.

Domačin.

Zbor atskih starcev.

Ismena.

Tezej.

Kreont.

Polinejk.

Sel.

(Spremljevalci in vojščaki Tezejevi in Kreontovi.)

(**Antigona** privede **Edipa** na pozornico.)

E. V kateri kraj, al v mesto katerih sva ljudj
Prispéla, slepca starca hči, Antigona?

Kdo vsprejme danes z darom skromnim **Edipa**
Klatilca, kateri prosi majhnega darú,

5 Še manjši pak dobóva? Ipak sem i s tem
Darilom zadovoljen; saj me skromnosti
Učíjo bede, dolga vrsta mojih let
In tretje, tudi plemeniti moj značaj.

Al hči, če vidiš na pristopnem mestu kjé

10 Kak sedež, al pa v božjih logih, vstavi me
Ter tjá posadi, da pozvéva, kje da sva;
Saj tu sva, da domači naju poučé,
A tujca da vršíva, kar začujeva.

A. Oj oče bedni, Edip, kakor sodi vid,

15 So v dalji stolpi. kateri mesto čuvajo; ¹⁾
A tà kraj svet je, kakor je prilika vsá.
Tu bujno raste lovor, olj'ka, vinski trs,
A gostoperni slavci v njem sladkó golčé.
Tu skloni ude na tej skali hrapavej;

20 Ker vélik pot za starost svojo si storil.

E. Tedaj posádi in pa čuvaj slepca me.

A. Zbog dolge dobe uk mi tá potreben ni.

E. (Sel je na neotesano skalo.) Mi veš povédát', kje
sva se ustavila?

A. Aténe pač vspoznávam, téga kraja né.

- 25 Saj pravil nama vsak popótnik je le-tó.
A. Naj-li kam stopim, da pozvém za ovi kraj?
E. Le hódi hčerka, če ljudjé sploh tú živé.
A. Živé pač; vender pota mislim tréba ni,
 Ker vidim k nama tu se bližati moža.
- 30 *E.* Al semkaj mož gre ter je k náma pot ubrál?
A. In vže je tukaj; kar Ti se primerno zdi
 Povedati, mu reci! Evo Ti moža!
 (Nastopi z desne neznan domačin kolonski.)
E. Oj mož, od hčerke, koja vidi i zamé
 I záse, čujem, da si prišel v dobri čas,
- 35 Da vešč odkriješ, kar je nama skrito še.
D. Ostavi ovi sedež, predno govoriš
 Nadalje; kraja gazit svetega ne sméš.
E. Kak kraj je ovi? Kteremu bogóv je svét?
D. Nihcé stopiti nanj ne sme, ni bivati v njem;
- 40 Božanstev groznih, Gáje in Skóta je hčerij. 2)
E. Kako bi pač v molitvi jih spoštljivo zval?
D. Vsevidne „Eumeníde“, národ túkajšnji
 Bi pač dejal jim. Drugo pak drugod veljá,
E. Prijazno mene naj pribežnika vsprejmó,
- 45 Ker téga mésta jaz pač več ne zapustím.
D. Kaj neki tó je?
E. Znak je moje sôdbine.
D. Ne drznem sam se brez meščanov Te odtód
 Poditi, dokler, kaj storim naj, ne rekó.*)
E. Za bóga, mož, ne misli, da sem jaz skitač

*) č. *ποιν γ' ἂν ἐνδείξῃ* (sc. *ἡ πόλις*) ἢ. *ἐνδείξω*.

- 50 Nevréden, da odkril bi to mi, kar želim,
D. Govóri! Da mi mrzek nisi, jasno bó.
E. Kak kraj tedáj je, kjer stojimo mi sedaj?
D. Tó vsé, kar sám vem, bodeš slišal in doznal.
 Ves kraj ta svét je; gospoduje pako v njém
- 55 Pozejdon častni in pa ognjenosec bog
 Titan Prometej. Mesto, ktero gáziš Ti,
 Se zóve zemlje ove mednokriti pôt,
 Atén zaslomba. Bližnje se ponášajo
 Livade, da jim konjenik Kolón je bil
- 60 Praótec, ter občinsko nosijo imé
 Njegóvo, ker nazval je ves se ród po njem.
 Svetišča ta so táka, tujec! Ne slavi
 Le glás jih; nego národ, ki se shaja sém*)³⁾
 Al rés prebiva káko ljudstvo v krajih téh?
- 65 *D.* Sevéda, imenjaki ovega boga.
E. Al jih kdo vlada, al odloča narod sám?
D. Pod vlado kralja v mestu je zemljišče to.
E. A kdo je ta mogočnik z umom in dlanjó?
D. Tezój se zove rajnika Egéja sin.
- 70 *E.* Bi htel li pônj oditi izmed vas kédó?
D. Da kaj pové Ti al zvrší, naj pride sém?
E. Z uslugo majhno da si steče vélik prid.
D. A kakšna bila pač od slepca bi korist?
E. Kar jaz izrečem, bode jasno, kakor vid.
- 75 *D.* Oj mož, kaj tréba, da ne zájdeš, veš; saj zdiš
 Se plemenit mi, le osóda te pestí.
 Ostáni tamkaj, kjer si se prikazal; jaz

*) č. *λεών* n. *πλέον*.

- Pa grem ter javim tukajšnjim občanom to,
 Ne ónim v mestu. Kajti ovi odločé,
 80 Al sméš ostati, al oditi Ti je spet. (Odide.)
E. Oj hčerka. je-li nama tujec vže odšél?
A. Odšél je, óče; mirno sméš povedati
 Karkol' ti drago, ker prisotna sem le jaz.
E. Oj milostnice grozoóke! ker sem zdaj
 85 Pripognil ude*) najprej' tu na Vaših tléh,
 Okrótné ne bodite proti meni ter
 Prot' Fójbu, ki javivši óna mnoga zlá
 Obečal je, da v poznej dobi mojih bed
 Bo konec, ko na mojih potov kraj prišéd,
 90 Bogínj čestitih stán ter gostoprimstvo njih
 Dobóm in tamkaj bedni svoj život končám
 Korist veliko donoseč vsprejemnikom,
 A izgonivšim, ki so me spodili, jad;
 Da tá dogódek naznané mi známenja
 95 Dostójna vére, grom, potres, al Dija luč.
 Vspoznal sem zdajci, da je v ovi lóg privél
 Po potu tem me véren znak od vas poslan;
 Drugače ne bi treznik jáz bil potujoč,
 Vas nájprej srečal, neprijateljic sadú,
 100 Ki trs rodi ga, 4) ter na sveti sedež sel
 Letá neobtesáni. Vender, boginje,
 Podájte vžé mi kráj življenja in prevrát
 Nekákšen po proročbah Apolónovih,
 Če Vam ne zdi se, da premálo sem trpél

*) č. γυί' n. γῆς.

105 Nosěč najhujša človečanska zlá navék.
 Le sém, o sladke hčere Skota starega!
 Le sém, ki sluješ velike Palade vlast,
 Atensko mesto, kar je mest najslavnejše!
 Usmilite se bédne sence Edipa,

110 Ker to zarés več móje prejšnje ni teló.

A. Obmólkni! Kajti bližajo se sém možjé,
 Nekakšni starci, ki tvoj sedež motrijo.

E. Molčati hčem, a Ti me s pota spravi v kraj,
 Ter skrij v tem logu, dokler zvém, kaj porekó.

115 Saj kdor popreje pouči se, ta potem

Previdno čine svoje uravnati vé. (Skrijeta se v grmovji.)

(Zbor prihaja ter išče tujca.)

Strofa a)

Glej, kdó je bil tó? Kjé je zdáj?

Kám je nek z mésta pobégnil; rés najvéči

120 Je vséh, vséh nenasítnik tá. ⁵⁾

Motréc vsák sléd za njím

Povsód vse pózvedúj. Klatún je,

Klatún stárec je páč nekák,

125 Né pa človek domáč; Saj v lóg

Népristópni ne bíl bi šél

Ovih grózo budéčih dév,

Kí nas je stráh jih zváti.

130 Mimo njih kdor gré, ne zré tja;

Molcé, dúše pobóžne vzdíh

Nerazúmen pošílja k njím.

A zdáj je bajé nek móž tu,

Ki mu vse to ni már, pa ga jáz motréc

135 Po zemljišči vsém le ne mórem nikjér
Uzréti, kjé da se skríva.

(Stopi z Antígono iz grmovja)

E. Kogar íščeš, sem jaz: saj slúh je moj víd,
Kakor právi prírék.

Z. O jój, o jój!

140 Kak grózen pogléd, kak grózen je glás!

E. Oh, prósím, nikár me ne zmátrajte zlíím.

Z. Oj Díj pomočník! kdo stárec je tá?

E. Zbog sódbine páč slavíl me ne bó
Nihčé, zemljé poglavárji té!

145 To práčam; né bi pač tújih očíj

Hodé trebovál

In ják na slábe se vpírál.

Antistrofa a)

Z. Oj gróza, očíj slépih gléj!

150 Már si rodíl se na svét vže ták? Nesréčnik

In stár túdi si, mním, povrh.

Ne dám pák jáz; da Tí

Dodál še tá bi gréh. 6) Gazíš mi

155 Gazíš, rés, preko méj mi vžé!

Dá mi v trávnatem lógu tém

Némem tjá ne prodéreš, kjér

Stéka vóde obíli vrč

160 S tókom pijáč se sládkih,

Siromák varúj se dóbro.

Le vstán'! stópi na strán in pót

Dálek náj *) te delí od tód!

*) Č. ἐφαύοι η. ἐφαύσι.

- 165 Al čúješ klatún nevóljni?
 Govoríti z menój če želiš o čém,
 Sè svetíšča odšéd, kjer je slóobodno vsém,
 Kazúj, dotléj pa se vzdží!
 E. Moja hčí, kak sklép bi človek storíl?
- 170 A. Oj óče veljá se z občáni zložit'
 In síli se vdát' ter slúšat' njih.
 E. Podáj mi rokó!
 A. Držím Te vžé.
 E. Možjé nikár naj zlá ne trpím,
- 175 Na véro v kráj se vmaknívši. (Ostavi svoj sedež ter
 stopi naslonjen na hčerko naprej.)
 Strofa b)
- Z. Stárček! níč se ne bój, dá bi sègnál síloma kdó
 s téga Te mésta.
 E. Al šé?
 Z. Le še dálje stópaj!
 E. Še délj'?
- 180 Z. Le napréj ga vódi,
 Saj Tí to uméš deklé!
 A. Slédi mi, óče, tedáj z nogó
 Slépo, 7) kóder te vódim jáz.
 E. ' _ ' _
 A. o o o ' o o ' o _
 ' _ _ o o ' o _
 ' _ _ o o ' _
- Z. Skúšaj v tújej dežéli túj,
 185 Oj nevóljnik, da tó mraziš,
 Kar óběini mřzka je stvár, a tó

Štúješ, kar njěj je mílo.

E. Pa me vódi, deklé,

Na pobóžnosti pót, 8) koder nájin gólk

190 In odvét njihóv se glasíti smé.

A s sílo bój ostavívá.

Antistrofa a)

Z. Támkej, préko mejé skálnatih tál téh mi nikár
nóge ne míči!

E. Takó?

Z. Vže zadósti, čúješ?

195 *E.* Bi sél?

Z. Le počéni skrčén

Ter sklóni se vrh skalé!

A. 'Oče, to pósel je mój; korák

Lé koráku pridáj mirnó.

E. 'Oj, gorjé mi!

200 *A.* Svóje staríško teló oprí

Ná prijázno rokó mojó!

E. Jój sovrážne osóde! (Sede na kameniti sédež.)

Z. Kér si bédnik udál se zdáj,

Kák smrtník si, povéj, in kák

205 Progánja ogrómni te jád? Zemljó

Ktéro izvém kot dóm tvój?

E. Oj nimam domóvja možjé. Nikár — Epoda.

Z. Káj pa mi brániš, stárček, tú?

210 *E.* Nikár, kdó da sem, né vprašúj me,

Nit' ne síli prevéč s prašánji v méne.

Z. Kaj to?

E. Ród grózen je!

Z. Brž, déj!

E. Dete, ój, káj bi dejál páč?

215 Z. Le pověj, tújec, čigóv si rodíl sín se na svét?

E. Jójmene, káj bi počél, míljena hěi?

A. Le govóri, ker dóšel na kráj sí!

E. Vsé jim povém; utajít' móči mi ni.

Z. Obotávljata dólgo se, brž déj!

220 E. Znán li je Lájev vam sín?

Z. Jójme gorjé!

E. Tudi Lábdaka ródbina?

Z. Mój Bóg!

E. 'Edipa jádno imé?

Z. Tá si pač Ti?

E. O pověsti ne bóde naj stráh vás.

Z. O jój, gorjé, jádnik nesrěčni!

225 E. Ali káj bode z náma takój, hěi?

Z. Iz zémlje próč dálje hodíta!

O. A kakó pa izpólniš obět svój?

Z. Kdór se osvěti krivíci storjěni mu,

Téga osóda ne kázni zató.

230 A če brániš prevár

Se nasprótnika s tém, da preváriš ga Ti,

Ne rodí mu radósti to, nego pečál.

Ali Ti se le spět

Mi poběri odtód, ter ostávi zaklón

235 Ovih tál, da navrh ne nakóplješ še věč

Krivíc dežéli mójej.

A. Vsmíljeni zbór tújih móž!

Kér Vam tá-le je stári mój

Oće omírzuil, začúvšim glás

- 240 Njéga néradovóljnih čimov,
 Vsmílite vénder se méne nevóljnice,
 Kí se do Vás, ój možjé,
 S próšnjo obráčam jedíno za svójega
 Otca; a móje očési upírata
- 245 Žívo se v Váše očí, ko da krívi sem
 Váše, da mílost izkážete bédniku.
 Sáj kot v bóžjih rokáh je osóda
 Nájina v váših. A nújte, nenádano
 Skázite vžé mílost tó!
- 250 Prósím vé vséga imé Te, kar céniš, naj
 Déca al žena al bóg al imétek je!
 Ni ti človeka uzréti móč,
 Ktéri bi páč sréčno usél,
- 253 Kdár kak, bóg ga góni.
- 254 Z. Zbog zlé usóde, hčerka Edipova, znaj,
 Jednako Tebe, kakor njega žalimo;
 Al stráh pred božjo jezo jemlje nam pogum
 Vodíti s Tábo še naprej razgovore.
 E. Oh káj koristi slava, kaj-li dobri glás,
 Ki v níe razpada, ée trdi se, da bojé
- 260 Atene najbolj se bogóv ter da mogó
 Jedine gosta, ki potrť je od nezgód,
 Rešiti ter jedine priti mu v pomoč.
 A kje pa jaz to vživam? S tega mesta ste
 Zvabili mene, zdaj pak zopet gonite
- 265 Boječ imena vžé se; vsaj pač né tegá
 Telesa ali mojih del, ker bolj trpél
 Sem čine svoje, nó vršíl, ée tréba je
 Omenjat' poslov z majko ter z očetom mi.

- Zbog téh se plašiš mene, to jaz dobro vem;
 270 In vender sam po sebi zél kakó bi bil?
 Ki sem le krivdo vrnil, da celó tedáj
 Ne bil zločest bi, da znajóč sem čin zvršil.
 A zdaj zabréł sem v bédo tó nevesč, mej tém,
 Ko só me krivci tirali vedoč v propast. 9)
- 275 Zató za boga prošim Vas, oj spasite
 Možjé, takó me, kakor z mesta digli ste;
 In strah naj božji ne zavéde vas potem
 V preziranje božanstev, nô pomislite,
 Da zré jednako na pobožnike okó
- 280 Njihovo, kakor na zločestne med ljudmi,
 Ter človek grešni da nikdár jim ne vbeží.
 Vzpoznavši to ne skrunjaj blaženih Atén
 Vršeč brezbožna dela, temveč kot vsprejel
 Si v várstvo mene, ki pribežal sem do té,
- 285 Takó me čuvaj ter obráni, pak videč
 To moje grdo lice, me ne zaničuj.
 Prišel pobožen, nepovrédljiv in korist
 Občanom tem noseč sem; ko pak pride knéz,
 Kdor-koli ón je, ki nad vámi je vladar,
- 290 Tedaj začuje ino vsé dozná; dotléj
 Nikár napáčnih ne kažite se ljudij.
 Z. Štovati. starček, moram prav zeló leté
 Razloge tvoje, ker jih nisi razodel
 Z besédo malo vážno. Meni pač dovolj
- 295 Je vžé, da stvar razsódi zemlje té glavár.
 E. Pa kjé prebiva te dežele knez, možje?
 Z. V domačem mestu svojih dedov. Isti mož,
 Ki nas poslal je semkaj, je i pônj odšel.

- E.* [In mníte mar, za slepca da se brigal bo
 300 Ter zánj zanimal, da se sám potrudi sèm?
Z. Sevéda pride, čim za tvoje zvé imé.
O. A kdo bi njemu moje navestil imé?
Z. Kaj dolga pot je; mnoge potnikov vestí
 Širé se rade; pak ne boj se, prihití
 305 Začuvši njih, saj tvoje, starček, je imé
 Do vseh ljudij prodrlo. Premda v zgodi*) spor
 Pribrža tórej, čim o tebi čuje glas.]
E. Pa naj deželi vlastnej prihití v korist,
 Ter méní; kajti kdo pač ní sam sebi mil?
 310 *A.* Za bóga, oče! kaj bi rekla, mislila?
E. No, káj je, hči Antigona?
A. Jaz žensko zré^m,
 312 Ki jezdi na etnejskem konji ter hití
 Naspróti nama; a tesalski jej klobuk
 Pokriva glavo ter jej senči njen obráz.¹⁰⁾
 315 Kaj dem?
 Al jé al ní? Nestalno m'isel mi blodí
 I dá i né bi rekla, déti kaj ne vem
 Sirota.
 To ní nobena drúga; z jasnimi očmi
 320 Pozdravlja bližajoč se ter naveščuje,
 Da to Ismena, moja sestra je samó.
E. Kaj práviš hčerka?
A. Tvojo tú da vidim hčer
 In sestro svojo. Koj po glásu jo vspoznaš!]

*) v. 307. οὐ δεῖ ν. εὐδει.

(Ismena zjaše s konja ter ga ostavi slugi, potem prihiti peš na pozornico.)

Oj dvě imeni, očino in sestřino

325 Zamé najslajši. S težkim trudem našla sem
Poslednjič vaju, zdaj pak z môko vaju zřém.

327 E. Si došlo dete?

I. Oče, grozen si prizor!

329 E. Si prišla hčerka?

I. Né brez trůda težkega.

330 E. Dotákni, hči, se!

I. Vže dotikam se obéh. (Objame oba.)

328 E. Plod křvi moje!

I. Oj nesřečni ta živót!

331 E. Al mój in séstre?

I. Pak i mene jádne vréd.

E. Kaj vódi sém te?

I. Oče, brižljivost za Té.

E. Po méni želja?

I. In da sama sporočím

Vestí, z jedínim zvestim slugo sem prišlá.

335 E. A kjé sta brata, da vršíta posel ta?

I. Ta dvě sta, kjer sta; pósel njů je zdaj strašán.

E. Kakó sta slična njijin značaj in život

Povsém navádam, ki v Egiptu vladajo.

Ker tám možjé tkô ter posedajo doma —

340 A njih sopróge tó oskrbljujú navék,

Kar ízven hiše za živót potrebno je.

Od vas, o deca, ona dva, ki njima tá

Pristoja posel, ko devojke sta domá

Brez déla; védve pak trpíta mesto njů

- 345 Za mene vbožca mogo zlá. Le-tá odkár
 Odrasla négi je detinskej ter jej stás
 Postál je jači, z mano jedna klati se
 Ter starca vodi, a po divjih šumah glád
 Prenáša ter goloto in nesrečnico
- 350 Zeló trpinči solnca žar in mnogi dež.
 Al njej življenja ni domačega nič mar,
 Samó da zmérom hrano otec njen ima.
 A Tí si hčerka brez Kadmejcev znanja prej'
 Nosila otcu vse proročbe, ki o njem
- 355 Izrekel bog je ter si čuvarica mi
 Postala zvesta, ko sem z doma bil izgnan.
 In zdáj Ismena spet nekakov otcu glás
 Prinašáš; kakov pot je tebe z doma gnal?
 Saj prazna ne prihajaš, to jaz dobro vem.
- 360 Gotovo zopet nov poročáš meni stráh.
 I. Omenjat' nehčem, oče, pretrpljenih môk,
 Ko kraj bivanja tvojega iskala sem,
 Ker dvakrat nehčem pretrpeti bolečin,
 Poprej' v resnici, zdaj pa v pripovedi spet.
- 365 Prišla naznanjat sem ti, kakim groznim zlom
 Sinova tvoja sta zapala jedna zdaj.
 Poprej' sta namreč tèkmila ustopiti
 Prestol Kreontu ter ne skrunjati zemljé
 Motreč razborno roda tvojega propast,
- 370 Ki vžé od nekđaj táre tvoj nesrečni dom.
 Sedaj pak bog nekakov ter njú grešni duh
 Je vdihnil trikrat jadnikoma zli razpor
 Vladarstvo osvojit' si in kraljevsko vlast.
 In sicer mlajši ter po letih manjši brat

- 375 Je prvoródca Polinejka iz zemljé
Izgnal domače ter ga lišil préstola.
Letá pak, kakor splošni je med nami glás,
V doline Arga je pobegnil ter si zbrál
Je novo svaštvo in prijatelje za bój,
- 380 Da koj kadmejsko polje v grobje spremení,
Al pák, če sam propade, v nébo proslaví.
In, oče, to ni vrsta praznih besedij,
Nô krôti čini. Al kakó usmilijo
Bogovi môk se tvojih, téga ne umém.
- 385 *E.* Si mar gojila nádo, da se kdaj ozró
Bogóvi náme, ter da jaz se rešim kdaj?
I. Sevéda, oče, po proročbah zdajšnjih sém.
E. Po kakšnih, hčerka? Kaj bogovi rekli so?
I. Da rádi spasa bodeš prédmet želje kdaj
- 390 Ljudém dežele one mrtev al pa živ.
E. Komu prinesel pač korist bi takov mož?
I. Oblást njihova v tvojih je, bajó, rokáh.
E. Sedaj, ko nič več nisem, zdaj stopráv veljam?
I. Poprej' so strli te bogovi, zdaj dižo!
- 395 *E.* Ni vredno dizat' starca, ki je mlad propal.
I. Zató pak védi, v kratkem času sem prispé,
Nikákor v dólgem, radi téh stvarij Kreónt.
E. Po kaj pa príde, hčerka? Raztolmači mi!
I. V kadmejskih tál bližino hté dovésti te,
- 400 Da v njšh oblasti, vender v zemlji njih ne boš.
E. Koristil káj bi v tuji zemlji zakopán?
I. Pogréb tvoj brez obrédov jim pogúben bo.
E. I brez proročeb to vže sama pamet da.
I. Zatorej tebe namestiti kraj zemljé

- 405 Želijo svóje, ne kjer bít bi svoj gospód.
E. Al hté s tebensko vsaj pokriti me prstjó?
I. Soródna kri prelita, oče, brani tó.
E. Potem se mene pač nikdár ne polasté.
I. V nesrečo ondi bo Kadmejcem kdaj ta stvár.
- 410 *E.* Kedár se ktéri, hčerka, pripetí slučaj?
I. Tvoj srd jih skruši, čim na grob tvoj stanejo.
E. Od kóga hči si čula, kar mi praviš tu?
I. Od svetosélov iz svetišča Delfskega.
E. In Fojb je rékel prav zarés o meni tó?
- 415 *I.* To vest vrnivših v Tebsko se poljé je môž.
E. Tedaj pač čul jo jeden mojih je sinov?
I. Obá jednako; dobro znata jo oba.
E. In vkljub téj vesti več je zlikovcema mar
 Gospodstvo nego ljubav do roditelja?
- 420 *I.* Če prav bolí me, vendar Ti poročam glás.
E. Oh, naj razpora ne vgasé usodnega
 Bogovi njima; meni pak dadé oblast,
 Da jaz odločim ovi boj, ki sta ga zdáj
 Začela ter skočila s kopjem si v sokób.
- 425 Ker niti oni bi ostál, ki zdáj imá
 Sè s žezlom préstol, niti bi se vrnil kdaj
 Prognánec. Saj ko gnali tak sramotno só
 Očeta mene z doma, nista branila
 Ter zadržála; nô kar bílo je do njú,
- 430 Izpôjen bít sem ter izгнаnec proglašén.
 Porečeš pač, da želji mojej je takrát
 Ustreglo mesto ter storilo to v poklón.
 Nikakor! kajti odmah prvi dán, ko srd
 Kipel je v meni ter se meni zdél pogín

- 435 In smrt je pod kamenjem kot najslajša stvar,
Nihče ni hotel izpolniti té želje.
A s časom, ko dozorel vže je ves moj bol,
Ter sem uvidel, da preskočil je mejé
Moj gnév ter strožje kaznil me, nô sem grešil,
- 440 Tedaj je stoprav mene starca siloma
Izgnalo mesto iz zemljé; sinova pak.
Če prav sta mogla, da sta zinila samo,
Pomóci otcu nista htela in zató
Prosják po svetu klatil sem se in prognan.
- 445 Dekleti té dve pak nasprotno po močeh
Primérnih spolu svoj'mu hrano nudita.
Počitek mireu in rodbinsko mi pomóč.
Onadva pak izbrála v mesto otca sta
Sè žezlom préstol ter vladarstvo nad zemljó.
- 450 Pač nikdar njima jaz ne bodem v boji drug,
Ter brez koristi bode njima tá oblast
Kadmejska, to jaz dobro vem, ker od leté
Sem čul proročbe ter primeril v duhu jih
Z izreki, ktere davno vže mi Fojb je dal.
- 455 Naj le pošljó Kreonta, da me kot vohún
Preskuša, al če drug kdo v mestu kaj velja!
Če vás je volja, gostoljubi, na pomoč
Mi priti v društvu spoštovanih tēh boginj,
Oblastnic polka, — mestu temu krepek spás
- 460 Vzbudite v meni, a sovragom mojim trúd.
Z. Dostojen, Edip, milovanja si i sám
I té dekléti. Ker pa v svojem govoru
Ponujaš zemlji tej se za reši telja,
Kar bode v prid ti, to ti svetovati hčem.

- 465 *E.* Kazújte dragi, ker sedaj Vam vse storím.
Z. Očisti sebe ter žrtvuj božanstvom tem,
 Ki prve srečal ter na njih si stopil tla.
E. Kakó začnem naj? Poučite me možjé!
Z. Pred vsém iz vrelea neusušnega vodé
- 470 Presvete zajmi očistivši si roké.
E. In ko zajamem tá nemešani izlív?
Z. Tam najdeš vrče, delo spretnega moža;
 Njih rob in roče na obéh stranéh obvij!
E. Al z brstjem al s trakovi al drugač kakó?
- 475 *Z.* Jagnječe runo vzemi baš ostriženo!
E. Pa dóbro. Kaj mi potlej še zvršiti je?
Z. Obrnen proti vzhodu židki dar izlij?
E. Iz teh posód li, ki omenjaš jih, naj spém?
Z. Po trikrat škropni; zadnji vrč pa cel izlij!
- 480 *E.* S čim tá napolnim? Tudi to mi še povej!
Z. Z vodó in medom; vina pak ne nosi v dar!
E. In ko popije zemlja v gosti senci to?
Z. Položi trikrat oberočke vej devet
 Od olj'ke nanjo ter molitev to šeptaj!
- 485 *E.* Želim jo čuti; saj je poglavitna stvar.
Z. „Ki vam ime je milostnicam, z milostnim
 Vsprejemši srcem rešite pribežnika!“
 Tako al sám jih prosi, al kdo drug zaté,
 Zamolklim glasom, a nikakor ne glasno.
- 490 Potem se vrni, al nazaj se ne ozrí!
 Če to učiniš, pridem srčno Ti v pomoč.
 Drugače, tujec, bi se pač zbog tebe bal.
E. Sta čuli, hčerki, kaj sosedje govoré?
A. Sevéda; kar storiti treba, zapovéj!

- 495 *E.* Jaz sam ne morem iti, kajti táre me
Slabost telesa in slepota, dvojno zlo.
Od vaju jedna naj gre tja in to zvrši.
Saj jedna dúša z blagim srcem to vršec
Namesto duš nebrojnih, mním, da zadosti.
- 500 *Le* brž na delo! Vendar ne pustita me,
Da sam ostanem. Nedostajalo bi pač
Močij mi, da bi kretal sám brez vodstva se.
I. Grem jaz, da dar prinesem. Le še to želím
Doznati, kje da žrtve mi je najti kraj?
- 505 *Z.* Oj tujka, onkraj té dobráve. Česar pák
Ti morda treba, mož, ki biva tám, pové.¹¹⁾
I. Tedaj odhajam. Ti Antigona, pak tú
Očeta čuvaj! Saj spominjati ne smé
Nadlóg se, kdor se trudi za roditelje. (Odíde na levo.)
- 510 *Z.* Gróžno, ptújec, je rés zló, koje spí dávno užé,
z nóva budíti Strofa a.
A véndér čas je,*) da zvém vže
E. Oh, káj pa?
Z. Stvarí, ki jádni je ból rodíl jih,
V katéri si pál brez spása.
E. Rad' svójega góstoljúbja
- 515 *Grozót* ne odkrívaj, drági!
Z. Resnico želím, čúti o tém, kar
Glasí bréz kónca se, góst, o tébi.
E. Oj, ój!
Z. Udáj mi se próšnji!
E. Gorjé!

*) ὅμως δ' ὥρα με πρῆσθαι.

520 Z. I jáz sem udál se tvójej.

Antistrofa α .

E. Strášna nósil sem zlá, nósil možjé, Bóg ve da
rés né samovóljno,

In nič sám níssem zakrivil.

Z. Čemú to?

525 E. V proklétí brák me je zlé ženítbe

Nevěščega mésto vplélo.

Z. Al z máterjo, kákor čújem

Zlokóbnó rodil si déco?

E. Oj! Slišati tó, smrtna je moka,

530 Možjé! Té dvě sta pa mója déca

Z. Kaj děš?

E. In iste ôtróbe

Z. O Díj!

E. Sta sád, kakor jáz, — dve klétstvi.

Strofa β .

Z. Tedáj stá hčéri, zajedno pák

535 E. Sta séstri lástnega ótca túd'.

Z. O jój!

E. O jój! Páč vrtíneć rės brezčíslenih nezgód.

Z. Trpél si

E. Trpél sem nezábna zlá,

Z. Učínil

E. Nič učinil

Z. Káj pa?

E. Vsprejél sem v dár

540 Táko darílo, da níkdar dobíti ga

Od mésta, jáz nesrěčnik, zaslúžil níssem.

Antistrofa β

Z. Oj bédnik, nísi li ótca már

E. Kaj prášaš? Káj pa doznáti hčés?

Z. Vsmrtíl?

E. Gorjé! Nóvo ráno k préjšnjeji ráni zadál

Z. Ubíl si [si zdáj.

545 E. Ubíl sem, a nékaj vém,

Z. Kaj néki?

E. Kár me bráni.

Z. Káj pa?

E. Povém ti kój,

Sáj mi je krvoprolítje dokázano.

Al zákon prášča mi, kér sem nevéšč počél to.

Z. Vladár naš, evo, sin Egéjev, knez Tezój

550 Po želji tvoje, je prišél, da ti vgodí.

(Tezej pride sè spremljevalci.)

T. Iz ust sem mnogih vže poprej o Tebi čul
[Kako krvávo si iztekníl si oči],

In koj vspoznál Te, Lajev sin; a kar sedáj

Prišedši semkaj vidim, príča mi še bolj .

555 Obleka namreč in prejadni Tvoj obraz

Nam kaže, kdo si; pak žaleč Te iz srcá,

Nesrečni Edip, vprašati hčem, kaj želeč

Od mene ter od mesta semkaj si prišél,

I Ti i Tvoja siromašna spremnica?

560 Govóri! Moral pač izustiti bi stvár

Pregróžno, da je izvršiti ne bi htél;

Ki vem i sam, kakó sem, kakor Ti, vzgojíl

Se v tuji zemlji in kakó na tujih tléh

Premnogo smrtno sem pogibel sám prestál.¹²⁾

565 Zato rešiti tujca, kakor Ti si zdáj,

Pač nikdar né bi jaz propustil, kajti vém,

Da človek sám sem in od juternjega dne
Ni méni véči, nego Tebi vsojen dél.

E. Tvoj blagi duh je, Tezej, v kratkem govoru

570 Dopustil, da mi malo treba besedij.

Povedal sam si, kdo sem jaz in kdo rodil

Je mene ter iz ktere zemlje sem prišel.

Zató izreči ne ostaje mi nič več,

Kot željo svojo in moj govor je končan.

575 *T.* Sedáj nazvani baš to željo, da jo zvém.

E. Prišel prebedno svoje sem telo Ti v dar

Poklanjat. Zdi brez céne pač se, al korist

Donaša večo, kot je lep njegov oblik.

T. In kakšno ceniš, da donášaš nam korist?

580 *E.* To pač uvidiš s časom, ne pak zdaj takój,

T. Kedáj se torej obistini Tvoj obet?

E. Ko jaz umerjem, Ti pak bódeš moj gróbár.

T. Poslednjo čast zahtevaš; to pa, kar je vmes,

Si al pozabil, al Ti pa celó ni mar.

585 *E.* Če óno stečem, tudi ovo zadobom.

T. Kar tu želiš od mene, majhna je ljubáv.

E. Le pazi! Kajti boj letá ne bo legak.

T. Al mar zemljakov misliš tvojih boj z menój?

E. Odvesti tjá me s silo bodo skušali.

590 *T.* Bežáti vkljub njim, i od Tebe ni lepó.

E. I óni niso dáli, kar sem žélel sám.

T. Bedák! V nesreči vender ni umesten srd!

E. Uzčuj prej' mene, pak svetúj, a zdaj mirúj!

T. Govóri! Saj brez znanja mi sodíti ni.

595 *E.* Trpel sem, Tezej, grozna zla in zopet zlá.

T. Al hočeš stare jade roda praviti?

- E.* Nikakor, saj Heléneec vsak o njih golčí.
T. Pa kákššen torej nosiš nadčloveški bol?
E. Takó je z máno! Iz očine sem izgnán
600 Od svojih vlastnih bil sínov; vrniti pak
Kot otcemorec nič več se ne smem domov.
T. Čemú bi torej póte; v strani da živiš?
E. Prisíli jih proročba iz božanstva ust.
T. In česa zbog izrekov božjih se bojé?
605 *E.* Da čaka težek jih poraz od te zemljé.
T. Kako zagrenil nek bi naš se odnošáj?
E. Oj dragi sin Egejev, starost in pa smrt
Bogov jedinih ne zadesita nikdár,
A vse ostalo vsemogočni čas zdrobí.
610 Prirode sila gine, gine i teló
Umíra vernost, klije pak nevere kal.
Prijaznost niti med prijatelji navek
Ne biva ista, niti med državami.
Ker ovim preje, onim sleje promeni
615 Ljubav se v trpkost in v prijaznost z nova spet.
Če prav zatorej s taboj Tébe zdaj živé
V najlepši zlogi, vender večni čas rodi
Brezbrojne dneve v teku svojem in noči,
V katerih begu dōsedanje zloge duh
620 Razdere z mečem zbog nezatne se stvari.
Ko to zgodí se, pilo kdaj njih toplo krv
Bo moje mrzlo, v grobu speče vže teló,
Če Dij še Dij je, Fojb pa, s'ín mu, istinit.
Al ní prijeten golk o tajnoštnih stvaréh,
625 Zató me pusti, kjer začel sem; véro le
Očuvaj svojo, in nikdar ne rečéš pač,

Da brez koristi si vsprejel na tá me tlá,
 Če le bogovi mene ne prevárijo.

Z. Vladár, vže preje mož obečal je letá,
 630 Da to in slično zemlji tej v korist zvrši.

T. Kdo nek' odbiti takega bi htel moža
 Naklonost, ki ga gostoljubjá skupnega
 Ognjišče itak vedno čaka tu pri nas,¹³⁾

A zdaj k boginjam pribežavši zemlji tej
 635 In meni nudi v dar nikakor majhno danj.

In to ceneč prijázni nikdar ne prezrem
 Njegove ter v deželi ga naselim tej.

(Zboru.) [Če tú želi ostati tujec, Tebi dam

Nalóg brani ti njega, (Edipu) če pa hčeš z menoj

640 Odití Edip, svoboden Ti je izbór.

In jaz pritrdim temu, kar izbereš sam.]

E. Oj, blagoslovi, Dij, prijazne te ljudi!

T. Kaj torej voliš? Hčeš-li z mano na moj dom?

E. Če smel bi iti, — ali tú je oni kraj,

645 T. Kaj bóš tu delal? Saj ne bom nasprotoval.

E. Kjer zunorem svojih izgoniteljev napád.

T. Velíko ondi zóvi bivanja korist,

E. Če sklep je trden, da zvršiš mi svoj obét.

T. Ne bój se záme, kajti jaz Te ne izdam!

600 E. Ne bom Te vezal, kakor zlega, s kletvijo.

T. Saj več dosegel, kot z besedo, ne bi pač.

E. Kako ravnál boš?

T. Česa te je najbolj stráh?

E. Prispó možjé sem.

T. To možém bo ovim mar.

E. Glej, puščajoč me —

T. Kaj naj gledam, ne kazúj!

E. Al stráh me sili.

655 T. Duh moj ne pozná strahú.

E. Ne veš njih groženj.

T. Jaz vem dobro, da nikdó

Brez moje volje ne odvede te odtod.

Grozili mnogim se zgovorno mnogi so

Z besedo prazno v srdu; ko pa zopet um

660 Prišel je k sebi, prâtenj kar nestalo je.

Če prav hudó so drznili groziti se,

Da odvedó te, vender vem, da semkaj pot

Čez morje zdel se dolg jim ter neploven bo.

Zató svetujem, tud' če ne bi jaz bil sklón,

665 Da brez skrbij si, če te res je Fojb poslal!

Sicer pa védi, i v odsotstvu mojem bó

Krivíc branilo vséh Te moje vžé imé! (Odide.)

Strofa α .

Z. Ptújec, v sêlski si kráj dospél

Kónjeróдне dežéle té najlépši,

V Kolón svétloblestéči,¹⁴) kjér

670 Slávcev glásnodonéči zbór

Kaj rád shája se tér žgolí

Tóžno v dólíh zelénih.

Bršlján, témnozeléni grm.

675 Dóm njihóv je, in sveti gáj

Bóžji, ki drévje rodí tisočéro mu,

Ki sólnce nè prodré ga

Tér ne strése vihárja moč;

Kjér navék Dioníz omámljen šéče

680 Se v drúštvu dojílnic bóžjih. ¹⁵⁾

Antistrofa α

Pód nebéško rosó cveté
 Dán za dnévom navék v prekrásnih grózdih
 Narcís, slávnomogóčnih dvéh
 Bóginj ¹⁶⁾ krás starodávni tér

685 Božúr, zlátoruméni cvét.

Túdi vrélei Keřisa,
 Brez sná vódo deléč po vsém
 Kráji tém ne sehnó nikdár,
 Négo dežele prsáte ¹⁷⁾ napájajo

690 Poljáne s čístim cúrkom,

Tér množé rodovítnost tál.
 Túdi Múz ne uklánja zbór ter z úzdo
 Se zláto mu 'Afrodíta.

Strofa β

695 Túkaj sád nam brstí, kákoršen jáz nísem še čúl, da
 Kópno 'Azije ál vélji otók Dórski ¹⁸⁾ rodíl bi,

Ki védno mlád, sám iz sébe níče

Sovrážnih méčev ljúti stráh, ki v zémli téj káj mo-
 góčno vzrásta:

Sjájne óljike ród, déco gojéče. ¹⁹⁾

Nihčé, naj mlád, náj bo stár sovrážnik, ²⁰⁾

Ní zatréti ga kós síloma, kér čúva ga búдно navék okó

705 Díja, bóga osóde, ²¹⁾ tér jáсноóčka Athéna.

Antistrofa β .

Drúgo slávo imám, naše ponós mátere zémlje

710 Šé navésti, bogá sílnega dár, díko najvéčjo:

Bogátstvo kónj, tér morjá brodárstvo.

Oj Krónov sín, do sláve té povzdígnil njó, knéz
Pozéjdon, tí si!

Kájti vpórnosti lék, úzdo, si kónjem

715 Najpréj na téh náših tléh iznášel.

Bród pak vésla v rokáh krépkih podé káj čudovíto
čez mórski plán,

In krog njéga stonógi zbór hčérek Néreja²²) pléše.

720 A. Oj zemlja, s hvalo preobsuta, zdaj je čas,

Da tudi s tvórom peto slavo potrdíš.

E. Kaj spet godí se hčérka?

A. Blíža semkaj k nam

Kreont se, oče! in sicer brez spremstva ní.

E. Predrági starčki, naj napósled vender vžé

725 Dosežem kraj rešitve z Vašo pomočjo.

Z. Ne boj se, spas Ti pride! Če smo stari mi,

Dežele naše hrabrost ostarela ni.

(**Kreont** pride spremljevan od vojakov.)

(Zboru.) Možje, te zémlje plemeniti žitelji,

V očeh Vam berem, da prevzel nekak je strah

730 Vas iznenaden zbog prihoda mojega.

Naj mine strah Vas in ne psujte me nikar,

Ker nisem dóšel z zlím namenom kaj storít,

Saj starček slab sem in pa vém, da v silnej sem

Državi, če Helenska ktera vrèdi sploh.

735 A starček jaz poslan sem, naj nagném možá

Letéga, da v Kadmejsko polje gré z menoj.

Poslal me ni posamnik, národ vés je dal

Mi nálog, ker po rodu meni pristoji

[Od vseh zemljakov najbolj žalit' jad njegov].

740. (Edipu) Zatorej, Edip bedni, čuj me ter domov

- Se vrni. Po pravici ves Kadmejski rod
 Domov Te zove ter med njimi tembolj jaz,
 Čim moram starec, če največi med ljudmi
 Zločestnik nisem, najbolj žalit' Tvoja zla
- 745 Videč ubožca Tebe, ki na tujih tléh
 Navek se klatiš ter oskodu se živiš
 Z jedino pomočnico. Pač ne bil bi jaz
 Nesrečnik mislil, da v pogrdo tako kdaj
 Propade, kakor pala je sirota tá
- 750 Osobo Tvojo brez prestanka negujoč
 S prosjaško hrano, v zrelej dobi, pa še zdaj
 Brez móža, temveč komur drago gótov plén.
 Al ní velika, kar očital jadnik sem,
 Sramota záte, kakor záme ter ves ród?
- 755 Al kar je jasno, to se skrivati ne da.
 Zato me slúšaj Edip, in pa vrni*) se
 V imé bogov domačih na svoj dom v zemljó
 Očinsko, ter pozdravi še deželo tó
 Dostojno hvale; al po pravdi bolj čislál
- 760 Bi kraj domači, ki te nékdaj je vzgojíl.
 E. Predrznež sméli, ki za vsako hliniš stvár
 S prevarno spletko, da ravnaš kot poštenják.
 Čemu to skušaš ter vlovíti v drugič hčes
 Me v past, v katerej vjét bi najbolj žaloval?
- 765 S početka, ko me trla so domača zla
 In ko z veseljem bi zapustil bil svoj dóm,
 Takrat ustreči mojej želji nisi htel.
 A ko je duh moj srébe bil do grla sit

*) 757 έπον η. κούψον.

- In ko najrajše bi prebival bil doma,
 770 Tedaj si téral ter izganjal me; tedaj
 Nikákor v číslu to sorodstvo bilo ni.
 A zdáj, ko vidiš, dá me ščiti zemlja tá
 In vés njen národ méni sklon, me vráčaš spét
 Z bésedo sládko trpki svoj namén krijoč.
- 775 A protivoljna ljúbav je-l' ngódna mar?
 Prav kót če kdo bi dar Ti ter pomoč odbíl
 Na živo prošnjo, a poklanjal jo tedáj,
 Ko srce vsega, éesar poželí, imá
 V obljí, t r usluga več usluga ni;
- 780 Al ne bi za te tak poklon niščeten bíl?
 Prav tako stvár na videz blágo, v istini
 Pa zlo, ponujaš meni tudi Ti sedáj
 A vse odkrijem, — da i ti možjé zvedó
 Hudóbnost tvojo. Ti ne vodiš me domóv,
- 785 Kraj zemlje Vaše le namestiti me hčéš,
 Da reši zlá se, ki od zemlje té pretí.
 Pa tega ne dosežeš. Tvoj uspéh bo tá,
 Da tám osvetni duh moj živel bo navék.
 Sinova moja tudi ne dobota več
- 790 Dežele moje, kot da smrt storita v njej.
 Ne vem li bolje, kar se tiče Téb, nô Ti?
 Tem bolje, čím modrejša sta navéstnika,
 Sam Fojb Apolon ter njegov roditelj Dij.
 A Tvoj lažnjivi jezik semkaj je prišel
- 795 Z brídkóstjo mnogo v sebi; vender govor Tvoj
 Prinese pač Ti večo škodo nô korist.
 A znáj, da nikdar ne prepričaš mene s tém.
 Le hodi, nas pa pusti tukaj! Saj živót,

- Če práv je takšen, slab ni, če je nám le všěč.
 800 *Kr.* Al mníš, da nápak proti Tebi jaz ravnám,
 In né z besédo svójo marveč báš Ti sám?
E. Vesel bom najbolj, če ni mene niti móž,
 Ki tú stojijo, premotiti nisi kós.
Kr. Tedaj, nesrečnik, niti s časom pameti
 805 Ne vsprejmeš, nô v sramoto starosti živíš?
E. Veščák si pač z jezikom, poštenjak pa znan
 Mi ní nobeden, ki bi hlinil pravdo v vsém.
Kr. Različén dolg je govor od primérnega.
E. Sevéda, kratek, pa udóben golk je Tvój!
 810 *Kr.* Za take páč ne, ki takó mislé, kot Ti.
E. Le hodi! Tó povém ti, tudi v téh imé
 Ne preži náme, kjer usójen mi je stán.
Kr. Če kdáj Te zgrabim, naj svedoči Tvojih prič
 Mi zbor, s tovarši, kaj mi odgovarjaš zdaj!
 815 *E.* A kdó me zgrabil vkljub zaščiti téh bi móž?
Kr. Brez téga tudi bodeš čutil réšen bol!
E. In Tvoje grožnje potrjuje kakšen čin?
Kr. Od dveh hčerij sem ono zgrabil ravnokar,
 Ter proč odpravil, to Ti pak odvedem koj!
 820 *E.* Gorjé!
Kr. Še jače skoro bó Ti javkati!
E. Si vgrabil hčer mi?
Kr. Skoro vgrabim tudi to!
E. Gostniki! kaj storite? Me izdáte mar?
 Brezbožca pak iz zemlje ne izžénete?
 Z. Poberi brž se, tujec! Niti zdaj ravnaš
 825 Pravično, niti prav je, kar si vže storil!
Kr. (svojim tovarišem) Zdaj Vaš je posel devo to od-
 vesti proč

Sè silo, če Vam drage volje ne sledí!

A. Oj jadne mene, kam bežim naj, kdo bogóv
V pomoč mi príde, al ljudij? (Vojaki zgrabé Antigono.)

Z. Kaj delaš, mož?

830 *Kr.* Možá ne primem tega, nô kar moje je.

E. Gospodje zemlje!

Z. Móž! pravično ne ravnaš!

Kr. Pravično.

Z. Kak' pravično?

Kr. Svoje vodim proč.

E. Oj národ, ój!

835 *Z.* Oj móž, káj vršiš? Iz rôk pústi, kój pestíj iz-
kúsiš móč.

(Branijo Kreontu odvesti Antigono.)

Kr. Nazáj!

L. Jáz že né, dok Tí počénjaš tó!

Kr. Če vrediš mene, boj z državo Ti pretí!

E. Vam nísem pravil tega jaz?

Z. (Vojakom:) Pustite brž

Iz rôk devojko!

Kr. Brez vlastí ne ukazúj!

Z. (Vojakom) Pustíte pravim!

840 *Kr.* Jaz pa pravim, hodite

Z. V pomoč sém prihíti, sém národ brž!

Držáva náša gléj se déva s silo v nič.

V pomoč brž le-sém!

A. Oj gostoljubje! jedno mene vstrán vlekó.

E. Oj kjé si dete?

845 *A.* Próti volji svoji grém.

E. Podaj roke mi hčérka!

A. Oče! ni mi móč!

Kr. (Vojákom) Ne bote gnali?!

(Vojaki odvedó Antigono.)

E. Jaz nesrečnik bédni, joj!

Kr. Ne bodeš potujoč se na dekleti te
Nič več opiral. Ker pa hčeš, da naj veljá

850 Le tvoja, ne očine in prijateljev,

Katerih nálog jaz vršim, če prav sem kralj,
Pa skúšaj! S časom, vem, uvidiš pač,

Da sam za sebe prav ne delaš niti zdaj,

Nit' preje prav si delal vkljub prijateljem

855 Ustregši srdu, ktéri Te navék grdí.

Z. Na mestu stani tujec! (Zgrabiti skušajo Kreonta.)

Kr. Ne dotikaj se!

Z. Ne izpustím Te, ker si deklici otel.

Kr. Odškodbo tórej brž tem večó naložiš
Deželi svoje, ker ne zgrabim le teh dveh.²³⁾

Z. Na kaj se spremljaš?

860 *Kr.* Téga vam odvédem proč.

Z. Beséda drzna!

Kr. Ki takój bo zvršen čin!

Z. Če ne zapreči ove zemlje te vladar.

E. Nesrámni jezik! Mene hčeš lotiti se!

Kr. Velím molčatí!

E. Naj jezika ne vzmó

865 Mi te bogínje, da prokolnem Tebe šé!

Zločestnik, ki mi, slepcu golemu vže prej,

Odvzel okó si ter je vodiš s sílo proč.²⁴⁾

Zató bogóv naj vse videči, Helij,²⁵⁾ dá,

Da Ti in Tvoja deca doživita kdaj

- 870 Jednako starost, kakoršnej sem jaz zapal!
Kr. Ljudje domači! vidite li, kaj grozi?
E. I mene zró i Tebe, ter vedó, da jaz
 Razžaljen s činom, branim se z besedo le.
Kr. Zdaj srda več ne zmagam, nego s silo Te
- 875 Odvédem, premda sam sem ter me leta tró.
E. Nevóljnik jáz!
Z. Kakó bréz sramú prišél, móž, si sém, če tó zvršítí
Kr. To mním. [mníš!]
- 880 *Z.* Rés potém, držáva tó ni véč!
Kr. S pravíco zmaga i nejakí silníka.
E. Al čujete li, káj pretí?
Z. Pa ne zvrší.
Kr. Dij silni znadi!
 Dij bi znal pač, ne pa Ti!
Z. Ni tó povréda?
Kr. Jé, al nosit' jo imáš!
Z. O jój, národ vés, glavár zémlje té
 Hitíte nám v pomóč! Le bříž, predáleč vžé
- 885 Je šél sílnik tá!
 (Prihiti sè spremljevalci.)
T. Káko vpítje, káj godí se, kákšen vás je stráh nagnál,
 Dá motíli sté me v žítvi bíkov mórskemú bogú,
 Svétcu óvegá Kolóna; déjte vsé, da zvém, čemú
- 890 Bříže sémkaj sém pritékel, négo nógam je ljubó!
E. Predrági! — ker po glasu Tebe sem vspoznál, —
 Krivíco grozno baš mi stóril je ta mož.
T. Krivíco kakšno? Kdo zlodejnik je? Povej!
E. Kreont, ki tu ga vidiš, mojih je otrók
- 895 Jediní par ugrabil ter seboj odvél.

T. Kaj práviš?

E. Čul si, kar sem báš zdaj pretrpél.

T. Služnikov jeden, kar najbrže naj hiti
K oltarjem bližnjim ter naj zbere narod ves,
Pešake in konjike, da namóč hité

900 Pustivši žrtvo tja, kjer na razpotji cést
Najčešče potnik se srečava s potnikom,
Da deklie par nam ne uide, in da jaz
Podlegši síli gostu temu v smeh ne bom!
Le híti, kakor sem ti vélel! — Da sem jaz

905 Prišél razsrjen, kakor zaslužuje tá,
Pač ne bi njega pustil jaz brez ran iz rok.
A zdaj po istih zakonih bom ž njim ravnal,
Nobénih drugih, kakor on je k nam prišél.
Dežele namreč ove ne ostaviš prej,

910 Doklér deklét mi ne postaviš živih sém;
Ker nespodobno proti meni si ravnal
I dedom i deželi svojej prav tako.
Prišél si v zemljo, ki pravično stvar gojí
Ter brez zakónov nič ne čini; Ti pak zdáj

915 Si kar pridrl in puščaš v némar zemlje vlast,
Pa vodiš ter osvajaš s silo, kar želiš.
Da ta dežela nima môž, si mislil pač,
Al da robuje, jaz pa, da sem kak nikdó.
In Tébe vender niso Te v krivičnika

920 Vzgojile, ker zlodejcev rade ne gojé,
In ne bi hvále žel njihove, da vedó
Kako si plenil, kar je moje in bogov,
Ter s silo vel prosnice, bédnega možá.
Če jaz bi stopil na zemljišče Tvoje kdaj,

- 925 A stvar bi moja bila najpravičnejša,
 Brez zemlje gospodarja, pa kdorkoli bil,
 Pač grabil ne bi niti vodil, nô bi znal,
 Kakó je tujcu pri domačih vesti se.
 A ti sramoto delaš vlastnej zemlji sam,
- 930 Ki nje ni zaslužila. V dolgej vrsti let
 Postal si starec, zgubil pak si tudi um.
 Povedal sem vže preje, pak i zdaj velim,
 Da naj čim brže kdo privede devi sem,
 Ak' nehčeš zemlje té postati stanovnik
- 935 Po sili, ne po vlastnej volji. In le-tó
 Je resni sklep moj, kar govoril sem s Teboj.
 Z. Al vidiš, tujec, kam si zášel? Saj Tvoj rod
 Se zdí poštén mi, al očitno zló ravnaš.
Kr. Jaz nisem čina tega, kakor Ti veliš,
- 940 Oj sin Egejev, zyršil mnéč, da zemlja ta
 Ni hrabra, ali da robuje, nô sodeč
 Da pač ne vname za rojake moje kdaj
 Takó se, da hranila bi jih meni vkljub.
 I to sem védel, da se pač ne vsprejme móž
- 945 Ubojnik otca ter nečistnik, ki mu brak
 Ogavni z vlastno majko je dokazan bil.
 I to sem vedel, da jim tak Arejev grič²⁶⁾
 V deželi modro sodi, ki ne dopustí
 Da tak klatun bi bival v tej deželi vkup.
- 950 O teh stvaréh preverjen, zgrabil sem svoj plen.
 Pa tudi tega ne bi bil storil, da ni
 Z besedo trpko mene in moj rod proklet;
 Razžaljen zmatral sem opravljan čin mèstí.
 [Saj gnev nobene nima druge starosti,

- 955 Kot smrt; a mrtvih bol noben ne môči več.]
 Zatorej stori, kar Ti drago; jaz sem slab,
 Ker sam sem, premda res pošténo branim stvar.
 Al ipak, če dejanski name navališ,
 Če prav sem starček, skusim dati jak odpór.
- 960 *E.* Nesramnež drzni! Kóga mniš, da s tem grdiš,
 Al mene starca, ne pa sebe samega?
 Ki tu na polna usta si raztrobil brak,
 Uboj in bede, ki sem jadnik jih trpél
 Nevoljno. Pač bogovi hteli so takó
- 965 Nekako gnevni vže od nekdej na moj rod.
 Saj sam po sebi nisem tak, da kak ukor
 Bi krivde v meni našel z bog dejanj, ki jih
 Grešil prot' sebi samemu in svojcem sem.
 Ker reci, če je otcu božji glas prišél
- 970 Proročeb, da pogine od sinovljih rôk,
 Kako po pravdi bi očital meni to,
 Ki ni še v otcu rojstva klica mi tedaj,
 Ni v majki bila, nego sem nerojen bil?
 Če sem pa jadnik, — ki sem tak ugledal svet —
- 975 Spopal se z otcem ter ubil ga nevedoč,
 Ni kaj sem delal, ni prot' komu, oj, kakó
 Bi nek' pravično, grajal protivoljni čin?
 Pa tega, da me siliš napominjati
 Ženitbe z majko, — sestro tvojo —, Te ni sram?
- 980 [Objasnim koj jo, saj molčati pač ne smem
 Ker Tvoj brezbožni jezik dotle je zašel.
 Rodila me je, res rodila — oj nadlog! —
 Neveščega nevesča in rodivši me
 Povila mi otrôke sebi je v nečast.

- 985 Al jedno znam izvestno, da navlašč grdiš
 I njo i mene, jaz pa, da sem nehoté
 Se ž njo poročil, nehoté da to golčím.]
 Da sem jaz zloben, pa ne priča ne ta brak
 In ne ubojstvo otca, katero mi navék
- 990 Očitaš trpko ter postavljaš pred oči. —
 Ker odgovôri na jedini ta upít!
 Če kdo bi Tebe, pošténjaka, kar le-tú
 Napal in htel ubiti, bi li prašal mar,
 Morí li otec, al bi koj se maščeval?
- 995 Jaz mnim, če draga Ti je žizen, krivnika
 Bi kaznil, ne pa pazil, al je prav, al ne.
 V jednako torej zlo zagazil sem i jaz
 Pod božjim vodstvom. Mním pa, da ni otea duh
 Da živ je, tvrdenj teh ovreči ne bi htel.
- 1000 A ti, ki nisi pošten, nego misliš pač,
 Da vse smeš reči, kar se pristoji in ne,
 Mi vpríčo ovih oponašáš Te stvari.
 Prikladno pač si zmatral laskati imé
 Tezeja ter odlični tá Aténski réd.
- 1005 Slaveč tako namóč jih pak si zabil to,
 Če sploh dežela ktera poštovati vé
 S častmi božanstva, da je v tém najprva tá,
 Ki njej zavrátno mene si otèti htel
 Prosnika starca, devi pak si res odgnal.
- 1010 Zató pa kličem ter zaklinjam s prošnjo njih,
 Da naj mi ove bóginje prispó sedáj
 V obrambo ter zaščíto, da tako vspoznaš.
 Junáki kakšni tó deželo čuvajo.
 Z. Oj knez! poštén je tujec, po nezgodah le

- 1015 Propal je, vender mož je vreden pomoči!
T. Besed dovolj je; kajti tam plenitelji
 Hitijo, mi pa, krivde plén, stojímo tú.
Kr. In kaj storiti možu slabemu velíš?
T. Pred máno stopaj, jaz pa pojdem za tebój,
- 1020 Da sám povédeš tja me ter pokažeš kraj,
 Če kje v bližini ovej si dekleti skríl.
 Če pak bežijo ž njima, truda treba ni,
 Saj drugi spó za njimi. Da so tém ušli
 Prek' meje, nikdar ne zahválijo bogóv.
- 1025 Le vodi! Znaj pa, da grabitelj si sedáj
 Ugrabljen in da lovec si od Pravde vjét.
 Saj kar pridobil si z léstjo, to stalno ní.
 Nihčé ti tukaj ne pomore, premda vem
 Da brez priprav in spremstva pač se nisi zdáj
- 1030 Do tak' obestne drzovitosti popél,
 Nô povzdajoč se v koga, dejstva si vršíl.
 Dolžnóst je mója, da to motrim, ter ne dám
 Da zemljo ovo jeden bi ukrotíl mož.
 Uméješ kaj, al mislíš, da i zdaj zastónj
- 1035 Rečeno je, kot tákrat, ko si to vršíl?
Kr. Ne bodem grajal, kar porečeš tukaj Ti,
 Doma bom vedel, kaj storiti je, i jaz.
T. Le preti, vender hodi! Ti pak, Edip, stoj
 Na mestu mirno, ter veruj mi, da poprej'
- 1040 Ne neham, ako mene ne zateče smrt,
 Doklér ne vrnem hčeriij Tvojih v Tvojo vlast.
E. Oj žível Tezej zbog preblagega srca
 In zbog pravične Tvoje skrbnosti za nas!

(*Tezej* odide s *Kreontom* in spremljevalci.)

Z. Oj rád bi bil tám, kjer kój

Strofa α .

1045 Krdéla sovražnih móž

Povzdignejo bójni krík,

Zveněč ko méd, na Pitskej ál

Na bákelj obáli,

Kjer částni dvě bóginji svétih tájstev úk

1050 Ljudém gojita, tér le-tém

Žréc Eumólpovič na jézik

Zláti ključ pritísnil jé.²⁷⁾

Támkej v óni sotéski, mním,

Náši junáški brdci kój

1055 Vpletó v zmagovíti

Krík svój bójni tér rešé obé

Sestríci devíški.

Al mórda v zapádnó strán

Antistrofa α

1060 Črez tlá skalovíta brđ

Snežénih Ojátskih²⁸⁾ spó

Bežěč na kónjih ál vozéh

V brzíni tekměčih?

1065 Bogát bo plén! Sílen je náših móž pogúm

In sílna túd' Tezějcev móč.

Vsák povódec jáсно séva,

Vsá opráva kónj rožljá;

Dírja čéta kónjikov vséh,

1070 Ktéri časté krotílko kónj

Aténo in míl je

Králj jím mórja, zémľehvátni bóg,

Sín ljúbljeni Réje.²⁹⁾

Strofa β .

1075 Ni lén naš pólk, ljút bíje bój, dúh slúti mój

Zdáj bližnji spás dév vže,
 Ki v gróžno zló tér v grózen ból njfh krvni ród jú
 Zvrší nam Dij tržestvo dnés še. [sám je splél.

1080 Jáz porók sem, dél preslávnih.

Rád golób bi brzókríl ko vétra píš bil,
 Dá bi se v vís pod oblák vspél zračni tér očí bi
 Prizór bórb óvih vzrádostíl mi.

Antistrofa β

1085 Oj Dij, bogóv vséh sílni cár, ki vídiš vsé,

Dáj, zémlje té pólk naj

V tém bóji vspé tér kréпка dlán mu vélik plén in
 zmágo dá,

1090 In dívna hčí, Pálas Áténa.

Šé Apól naj, lóvec, ž njím pa

Séstra túd', ki lóv loví na góstopégi

Tróp brzonógih košút,⁸⁰) nám, prósím, príde v dvójno

1095 Pomóč, téj zémlji tér ljudém v njej!

Oj gost blodivi, pač čuvárju ne velíš

Da krív je prórok; kajti dévi zréem obé

Kako v zaščiti služnikov hítita sem.

E. Kakó in káj si rekel?

(**Antigona** in **Ismena** prihitita, za njima **Tezej** sè sprem-
 ljevalci in vojaki.)

A.

Oče, oče, oh!

1100 Da bog Ti kakšen dal moža preblagega

Bi zreti, ki Ti naju semkaj je poslál.

E. Oj hčerki, sta li túkaj?

A.

Róke Tézeja

In vrlih drugov so prinesle nama spás.

- E.* Oj hčeri, k otcu pristopita, da telés
 1105 *Se spét dotáknem, kterih nisem upal véč.*
A. Dosežeš željo; saj žedíva vže po njej.
E. Kje torej, kje sta?
A. Tú se bližava obé.
E. Mladíki dragi!
A. Vsak otrók je otcu drag.
E. Podpóri starcu!
A. Jadni jadnemu zares!
 1110 *E.* Imam najdražje. Ker pri meni sta vedvé,
 Ne prišla smrt bi meni v težko bedo véč.
 Podprita, hčerki, mene ter se stísnita
 Ob bok obojni k otcu ter storita kraj
 Dozdanjej pustej blodnji mene jadnika,
 1115 *In kár najkrajše mi povejta ves ta čin,*
Saj vašej dobi kratek govor pristojí.
A. Spasíteľj tu je; samo njega, oče, čuj,
 Ki čin je zvršil, — kój gotova bom takó.
E. Ne čudi, gost, se, ako ob povratku hčer
 1120 *Nenadnem, brez prestanka govor svoj dolžím.*
Saj to veselje z mojo deco si mi Ti
Pripravil, nikdo drug ne, to jaz dobro vem,
Ker oslobodil Ti si nju in drug nihcé.
Zato bogovi naj dadé Ti, kar želim
 1125 *I Tebi i tej zemlji, ker pri Vas samó*
Od vseh ljudij sem našel jaz pobožnost ter
Pravičnost in besede dane verno bran.
To vem, pa vračam s to pohvalo Vam ljubáv,
Ker Ti si dal mi, kar imam in drug nihcé.
 1130 *Podaj mi torej, knez, desnico, da se nje*

- Dotaknem in poljúbim čelo, ako smém.
 Pa kaj golčim tu? Jadnik jaz, kako bi pač
 Takniti Tebe htel, moža, se, ki noben
 Užig ga zla ne skrunja. Tega ne storim
- 1135 Ni dam storiti. Saj rojaki le mogó
 Jediní z mano zla prenašati le-tá.
 Le tam ostani ter zdravstvuj in zanaprej
 Pravično zame skrbi, kakor do sih dób.
T. Ne čudim nič se, če prodolžil golk si svoj.
- 1140 Vesel vrnitve Tvojih hčer, ni če poprej'
 Si slušal govor svoje dece, nego moj.
 Nevólje ní mi ova provzročila stvár.
 Ne trudim namreč bolj si proslaviti svoj
 Život z besedo, nego s čini in dokáz
- 1145 Je tó, da nisem nič Te varal, stari móž,
 Z obétom svojim, kajti hčeri sem privel
 Ti živi ter od prétenj nedotákneni.
 Kako je boj zvršil se, kaj bi prazno nek'
 Ponašal s tem se, kar od téh i sam doznáš.
- 1150 A glas, ki baš sem čul ga, ko sem semkaj spel,
 Promisli dobro. Mnogih sicer besedij
 Ni treba zanjga; vender čuden je zeló;
 Ničesar človek pak prezirati ne smé.
O. Oj sin Egejev, kaj je? daj, izvesti me,
- 1155 Ker jaz o tem, kar zvedel Ti si, nič ne vém.
T. Bajó da k nam pribežal mož je, ki sicer
 Ni Tvoj zemljak,³¹⁾ a v rodu Tebi in da zdaj
 Sedí na žrtveniku Pozejdona, kjer
 Sem žrtvoval baš, ko sem semkaj bil pozvan.
- 1160 *O.* Od kod je? Kaj doseči s tém sedenjem mni?

T. Jaz vem le jedno. Kakor čul sem, on želi
Besede kratke brez tegobe vse s teboj.

E. O čem? Saj tó sedenje ni za kratko reč.

T. Bajó s Teboj se sniti hrepéní samo

1165 V dogovor in vrniti varno spet odtód.

E. Kdo neki bil prosnik bi, ki je tamkaj sel?

T. Promisli, ni li v trgu kak sorodnik Vaš?

Ki pač od Tebe tó zahteval bi ljubáv?

E. Predragi stani, kjer si zdaj!

T. Pa kaj ti je?

E. Ne sili v mene!

1170 T. Radi česa? Daj, povej!

E. Od ovih dveh sem zvedel, kdo da je prosnik.

T. A kdo tedaj je, da bi jaz ga káral v čem?

E. Vladar, to mrzki sin je moj. Od vseh ljudij
Njegov bi govor pač z največo móko čul.

1175 T. Ne sméš li slušat' a da ne storiš, kar ní

Po godu? Kaj bi glas njegov Tí zoprni bil?

E. Nad vse je otcu mrzek glas njegov, o knez
Zato ne síli, da bi jenjal v stvari téj.

T. Pa če sedénje³²) nudi k temu, ondi glej,

1180 Al ní obzírnost do boga dolžnost za Té.

A. Oj slušaj, oče, premda mlada dajem svét.

Naj mož ustreže želji svojega srcá

In božje volji zadostí, a Ti udáj

Se nama ter dovóli, da sme priti brat.

1185 Ne boj se, s silo ne odvrne Te zarés

Od sklepa ono, kar Ti v kvár govoril bo;

Besede čuti, pak ne škodi nič; saj čin

Izmišljen zlobno baš z besedo se izdá.

- Rodil si njega; torej, oče, pač ne smeš,
 1190 Če prav je, kakor najbrezbožnejši zloděj
 S teboj postopal, vračati mu zla nazaj.
 Naj pride! Saj je tudi drugim deca zla
 In jeza nagla, al miréči opomin
 Ljudij prijaznih uteši njihovo nráv.
- 1195 Le Ti na prejšnja mislí, ne na zdanja zla,
 Od otca in od majke, ki si jih trpél.
 Ko njih boš gledal, vem zares, da brž vspoznaš,
 Kak strašen konec hodi strašnej srébi v sled.
 Saj ní število vzrokov, da pretéhtaš stvár,
- 1200 Baš majhno, zdaj ko slepih líšen si očij.
 Udáj se nama. Saj lepó ni, če je kdó
 Uporen želji prepravičnej in če sám
 Uživa mílost, a deliti je ne vé.
E. Tvoj govor, dete, izsiljuje mi ljubav
- 1205 Tegobno záme. Naj bo, kakor godí Vám.
 Samo če pride oni sem, oj gostoljúb,
 Nihčé osebe naj si moje ne lastí.
T. Le enkrat, — dvakrat tega čuti ne želím,
 O stavec! Hvalil se ne bom, a Ti si, znaj,
- 1210 Otét, če le nad mano tudi bdí kak bóg.

(**Tezej** odide sè spremljevalci in vojaki.)

Strofa

- Z.* Kdór na svétu živéti dljé
 Čréz primérni obrók želí,
 Tá očitno je, kákor jáz
 Sódim, upórno zaslépljen človék.
- 1215 Saj stvár vsáka vzbudí poprěj'
 Ból v človéku na stáre dní;

Nikjér rádosti práve pák
 Ní uglédati, kákor kdó
 Primérne méje prégaží.

- 1220 Slédnjič smrt rešnica, ki vsem prináša jednáki
 Kóneč, pritéče v pomóč, ko iz vrča
 Háčov poskóčil je žrób, ki mu svátbe
 Pétja in plésa már ní.³³⁾

Antistrofa

- 1225 Né roditi se sréč je vséh
 Prva, drúga pa kój za njó
 Tjá, odkóder prišél si, spét
 Iti čím préj', ako svét uzrl si.

- 1230 Ker gléj, dókler noróst trpí
 Léhkomíslena mládih lét.
 Nádlog kákšnih neljúbih nék',
 Kákšnih trúčov je próst živót?
 Závíst, prepír, ustánki bój,

- 1235 Pák umórstva. Slédnjič pa človek stárost doséže
 Mírzko in gráje dostójno, slabótno
 Néprístópno, odúrno, kjer vsáko
 Zló obitúje z zlóm vkúp. Epoda.
 I tá v njéj jádNIK sténje, né jaz sám.

- 1240 Kákor sílne búrje bés odvsođi
 Séverni žal mórski z valóvi stréša,
 Takó téga možá tud'
 V korénu strésati ják navál
 Grozovítih nadlóg ne jénja;

- 1245 Té se drvé od zapáda nánj,
 Té od straní vshódne.
 'Ove od júžnih žárkov

Od Ríp polunóčnih pa té spô.³⁴)

A. Oj óče, kakor zdí se meni, k nám zarés

1250 Prihaja tujec; sam brez spremstva stopa sèm

A solze mu v potokih iz očij tekó.

E. Pa kdó je?

A. On, ki v mislih smo ga vže poprěj'

Iméli. Evo, Polinejk je pred tebój.

(**Polinejk** stopi na pozornico.)

Oh, káj bi storil? Naj li oplakujem prej'

1255 Nesrečo svojo, sestri, al prizór nadlóg

Očeta starca, ki sem nášel ga le tú

Med tújim ljúdstvom z vama vřed prognanega.

V obléki tákej, ktérej stárej star je smrad

Ostuden čvrsto se prilepil ter mu bok

1260 Razjéda, a na glavi, lišenej očij,

Vihrajo v zraku nečesáni mu vlasjé.

Jednako temu, kakor mi se zdi, imá

Pa túdi hrano za ôtrobo jadno mož.

Prepozno jadnik vidim to in pričam sam,

1265 Da žitek Tvoj sem zanemarjal jaz zlotvór

Največi. Mojih krivd ne čuj iz tujih ust!

Na strani Zenu, na prestolu pak sedí

Prostítev vsake krivde; óče, naj ob bok

Pristopi tudi Tebi, saj za grehe té

1270 Je najti leka, ne pa pomnožitve več,

Kaj tíh si?

Govóri óče, ne obračaj mi se v stran!

Kaj níč mi ne odvrneš, no prezirno proč

Me pošlješ ter mi vzrokov srda ne pověš?

1275 Vsaj védve, njega hčeri, ista krí z menoj,

Skusíta, ne bi li rešili otcu ust,
 Ki ní pristopen, ter mu govor moj ni már,
 Da mene, ki v zaščiti božji sem, odtód
 Sramotno brez beséde vsake ne spodí.

1280 A. Čemu si prišel, oj nesrečnik, sam povéj;
 Zgovornost namreč, ki ti v srcih probudí
 Veselje, milosrénost al pa kakšen gnév,
 Celó i nemim glás nekákov podelí.
 P. Govoril bodem, saj mi kažeš pravi pot.

1285 In najprej kličem to božanstvo na pomoč,
 Odkoder ove zemlje gospodar takó
 Je sém poslál me, da svobodno govorim,
 Poslušam ter se vrnem brez zapreke spet.
 Želim, oj gostoljubje, da i radi Vas,

1290 I sester svojih ter očeta isto smem.
 Po kaj sem prišel, tó Ti, oče, koj povém.
 Živím v prognanstvu ter spojén z domačih tál,
 Ker sem zahtéval kot starejši brat, da jaz
 Na Tvoj mogočni préstol sedem kot vladár.

1295 Etéoklej, po rodu mlajši, je zató
 Izgnál me iz dežele ne zvladavši me
 Z razlogi al z dokazom sile in dlaníj,
 Nô národ preslepivši. In le-tém stvarem
 Je Tvoja Srda najbolj kriva, jaz velím.

1300 Krepí pak ovo mnenje i prorokov glás.
 Ko v Dorski Arg sem prišel ter mi tást postál
 Adrást je, zbral sem ter zaklél si vsé možé
 Apijske zemlje,³⁵⁾ kar prvakov tam sloví
 In kar uživa zbog orožja dober glás,

1305 Da proti Tebam sedem kopjenosnih čet

- Nabérem ž njimi ter za pravdo sé boreč
 Poginem, al izženem krivce iz zemljé.
 Naj bo! Čemu sem torej k Tebi zdaj prišél?
 Obračam, oče, s toplo prošnjo se do té
- 1310 I v svoje vlastno i v imé tovaršev vséh,
 Ki zdaj sedmero kopljaniških bojnih čét
 Vodé in Tebsko polje vse obsedajo.
 Takó orožnik 'Amfiaráj, ki suče meč
 Najbolje in najbolje pote ptic pozná;
- 1315 Etólec Tidej, sin Enejev, drugi je,
 Etéokel trétji, ki se v Argu je rodíl;
 Četrtri od Talája otca je poslán
 Hipomédon, peti, Kápanéj se hvali s tém,
 Da z ognjem spali in razruši Tebski grad.
- 1320 Kot šesti vstal je knez Arkadski, Pártenopéj,
 Nazvan po majki, ki v devištvu dolgo je
 Poprej živela, 'Atalánte pravi sin.⁸⁶)
 Jaz, sin Tvoj, premda mene nísi Ti rodíl,
 Nô zlá usoda, pak se vender zovem Tvoj,
- 1325 Jaz vódim v Tebe Arga hrabri vojni zbór.
 Tako Ti duše, oče, in pa teh hčerij,
 Te vsi ponižno prosimo, da težki srd
 Na mene bi pozabil, ki se krečem zdaj,
 Da bratu se osvetim, ker me je izgnal
- 1330 Iz očevine ter vladarstva lišil v njej.
 Če namreč proročanstvom kaj verjeti je,
 Bo zmaga onih, kojim stopiš Ti ob bok.
 Zato zaklinjam v Teb*) in národnih bogov

*) *Θηβῶν* m. *κρητῶν*.

- Imé Te, — slušaj mene ter udaj mi se,
 1335 Saj jaz prosjak sem tujec, tujec tudi Ti,
 Udvarjajoč se drúgim jaz živim in Ti,
 Usodni žreb je nama isto dal pečál.
 Doma pak on kraljuje, joj mi jadniku.
 Ter nama vkup v razkošji roga se ohól.
- 1340 A njega, če pristaneš k mojej volji Ti,
 Brez velje môke v kratkem času razprším.
 Tedaj naméstim Tebe v Tvojem domu spet,
 I sebe, njega pak sè silo izpodím. —
 A s tem, če Ti pristaneš, smem hvaliti se,
- 1345 Brez Tebe pak mi niti žitju spasa ní.
 Z. Da vstrežeš njemu, Edip, ki ga je poslál,
 Povéj, kar sodi, móžu, pak ga pošlji proč.
 E. Možjé glavarji té dezele, pač zarés,
 Če ne bi Tézej bil možá mi sem poslal
- 1350 In sam odredil, da naj čuje moj odvet,
 Nikdár on né bi mojega glasú bil čul.
 A zdaj, deležen te častí, naj čuvši glás,
 Ki žizni mu nikákor ne zvedri — spet gré.
 (Sinu) Zločestnik, ko si žezlo in prestól imél,
- 1355 Ki zdaj imá ju brat Tvoj v Tebah, sám prognal
 Si mene, otca svoj'ga in zakrivil sám,
 Da brez domovja nosim zdáj haljíne te,
 Pogled katerih vzbuja plač Ti, zdaj ko sam
 Zabrél v jednaki trud nezgód si, kakor jaz.
- 1360 A treba ni, da plačem, nô da nosim zla
 In pomnim Tebe, moj krvník, doklér sem živ.
 Ker Ti si mene treščil v té nadloge vse,
 Izgnal si Ti me, Ti si kriv, da brez miru

- Pri tujcih jaz beračim svoj vsakdanji kruh.
- 1365 Da nisem teh hčerâ si kot rednic rodil,
Me radi Tebe ne bi bilo davno vže.
A zdaj mi oni hrano dajeta in spas
Ter moško, né kot ženski, trud prenašata.
A vaju otec drug rodil je, ne pa jaz.
- 1370 I prav zató osvete duh na té preží, —
Če prav takój ne, — ako ove čete res
Dižó se proti Tebam; kajti ne uspeš
Zrušiti tega mesta, nego sam poprej'
Krvav pogineš in pa brat tvoj prav takó.
- 1375 Proklél sem vaju vže poprej' takó, a zdaj
Pozivljem kletve, naj v pomoč mi spó, da prav
Vspoznata, da gre otca čast in ne prikór
Od vaju, zlobnih otca slepega sinóv.
Saj té devojki nista delali takó.
- 1380 Zato Ti prošnjo in po préstolu pohlép
Skazé te kletve, če po starih zakonih
Pravica drevna Diju še ob bok sedi.
Zavrgel sem Te niti sem Ti otec več,
Zlotvor najgorji; pojdi in prokletstvo to,
- 1385 Ki zovem je nad Tebe, vzemi si seboj:
Domačih tál ne zvladaš z mečem, niti v Arg
Se nizki vrneš, nô od bratove roké
Od ktere si izgnan bil, padeš in umreš.
Tako Te kolnem ter prizivljem Tartara
- 1390 Prastaro grozno tmíno, da se vgrezneš v njo.
I té bogínje³⁷⁾ kličem poleg Areja,
Ki z ovo grozno mržnjo vaju je navdal.
Sedáj si čul ter pojdi! Jávi pak gredoč

- I vsem Kadmejcem in zajedno zvestim vsem
 1395 Tovaršem Tvojim, kaj je Edipu povód,
 Da svojima vdelil je sínoma tak dár.
 Z. Vže prejšnji poti Tvoji niso meni všeč,
 O Polinejk, čim brže pak odídi zdaj!
 P. Gorjé mi pota in nezgode mi gorjé,
 1400 Gorjé i drugov! Oh, kako se pot zvrší,
 Na kateri z Arga smo krenili, joj mene!
 Oh žal, takó, da konca javiti ne smém
 Tovaršem, ni vrniti zopet se nazaj.
 Nô tej usodi iti na sosret molčé.
 1405 Oj sestri moji istokrvni, čuli sta
 Očeta strašne kletve; če se kdaj zvršé
 Njegove kletve in če vrneta še kdáj
 Domov se védve, ne pustíta brez častí, —
 Rotím z bogovi vaju — mene mrtvega
 1410 Nô v grob denita me z obredi svétimi.
 Kraj slave, ki zbog nege očine jo zdaj
 Uživata, si drugo in ne manjšo čast
 Z ljubavjo meni izkazano stečeta.
 A. Poslušaj nekaj, Polinejk me, prosim Te!
 1415 P. Antigona predraga, kaj pa? Dej, povej!
 (Sestri sta ga za roki prijelo.)
 A. Nazaj se z vojsko čim hitreje vrni v Arg,
 Pa sebe ter dežele ne upropaščuj!
 P. Ne morem! Saj kako bi isto vojsko spet
 Kedaj spet vodil vzdrgetavši prvíkrat?
 1420 A. Al kaj je treba, sinko, v drugič srčbe spet?
 In kaj Ti prídi, če očino razoríš?
 P. Sramota to je, da sem jaz, starejši brat,

Prognan od brata in takó zasmehovan.

A. Ne vídiš, da proročbo otca sam vršiš,

1425 Ki vama smrt obeča od vlastitih rok?

P. Takó je, al vmakniti pač se jáz ne smém.

A. Oj jadne mene! Kdo bi kreniti s Teboj

Se drznil čuvši očinih proročeb glas?

P. Ne bom nevolj jim pravil, kajti dober voj

1430 Spominja pač vrlíne, ne pa i napák.

A. Tedaj takó je trden, sinko, ta Tvoj sklep?

P. Zató me dlje ne mudi, kajti moja skrb

Bo ta zlokobni ter nesreče polni pot

Zaradi otca in njegovih Srd. A Dij

1435 Daj srečo vama, če mi izpolnita tó!

Vsaj védve, ker ne prídem več pred vaju živ.

Pustíta vže me ter zdravstvujta, saj nič več

Me živega ne vzreta. (Iztrga jima se iz rok.)

A. Oj, sirota jaz!

P. Nikár ne tarnjaj!

A. Kdo pač ne bi točil solz

1440 Nad tábo, bratec ko se strmoglavljaš v Hád.

P. Umrém, če treba!

A. Né! poslušaj mene mar!

P. Svèt krív je, stani!

A. Jadne mene, ako zdáj

Zgubím še Tebe!

P. To odloči bog, al stvar

Takó zvrší se, al takó. Bogove pak

1445 Rotim, da vaju níh dar naj ne sreča zlo;

Saj nista vredni sreče zle po sodbi vséh.

(Žalosten odide.)

(Čuje se grmljavina.)

Strofa *α*.

Z. Nenádno me v nóva usódna zlá

Gost slépi je vplél, če mórda ni smírtna kób,

1450 Ktéra zdáj rokó stéza nánj.

Ker prázen zváti páč ne mórem bóžje vólje znák nobén.

Kakó čas zdáj to stvár

Na tlá stré, óno pa spét

U vís dvíže, dán na dán vídiš páč. —

1455 Póklo nebó je mój bóg!

(Čuje se grom.)

E. Oj hčeri, hčeri, kaj, če domačinov kdó

Predobrega Tezéja semkaj bi privél?

A. Oj oče, kaj pa kaniš, da pošiljaš pônj?

1460 E. Krilati grom me Dijev koj odnese v Had;

Al nujte ter pošljite vže čim brže ponj!

(Bliska se.)

Antistrofa *α*

Z. Iz Dijeve róke, pogléj, se ják

S preglásnim obárja tréskom na zémlo gróm.

1465 Méni pák ježí stráh vlasí.

Srcé se křčí, kájtí mólnja spét užgála já nebó.

Kakó stvár míne tá?

Spopál já stráh me. Zarés

1470 Zastónj bréz nezgód ta gróm ní prihrúl. —

Sílno nebó, oj, mój bog!

E. Oj hčérki blíža po proročbah znani kraj

Se žízni mojej ter odloga nič več ní.

A. Kakó to vés? Iz česá, oče, sklepaš to?

1475 E. To vem jaz dobro. Al čim brže idi kdo

Po kneza te dežele ter ga védi sem.

Strofa *β*.

Z. Gorjé, gorjé! vže zópet gróm króg in króg

Bučéč močnó se razléga.

- 1480 Oj óče mílostljív pohód náj bo Tvój,
 Če májki zémli³⁹⁾ mrák in nóč nósiš báš!
 Pravičen bódi tér zató, ker s klétim móžem sém občil
 Ne dáj, Díj, da jáz bi zló hválo žel!
- 1485 K tébi spe, knéz, glás moj.
E. Je móž vže tukaj, hčerki, in dospé li prav,
 Dokler sem živ še ter pri zdravej pámeti?
A. In kakšno tájno njemu razodéti hčeš?
E. Dejansko hválo za dobrote hóčem jím
- 1490 Vsprejete dáti, kakor moj je bíl obét.
Z. Aló, aló, prihíti brž, áko v dól Antistrofa β
 Si šél med hólme, da támkej
 Pozéjdon, bóg morjá volóv vspréjme dár,
- 1495 S katérim pósvetíš oltár. Prídi sém!
 Ker tújec v znák zahvále Tébi, zémli tér prijáteljém
 Poštén núdi dár za tó, kár je vžil.
 Brž sém, o knéz, brž sém!
- (Tezej prihiti se spremljevalci.)
- 1500 *T.* Kak skúpen krič pak zopet se razlega tu?
 Zemljakov glas in tujčev jasno sem vspoznal.
 Da ni li tresek Dijev treščil tu med Vas,
 Al toča se usula; sumnjati se vse
 Pač smé, ko táko vihro nam je bog poslal.
- 1505 *E.* Ustregel mojej želji Tvoj prihód je, knéz!
 A Tebi bog nekakov dal je srečen pot.
T. Kaj spet na novo, Lajev sin, se tú godí?
E. Živót mi peša, pak zvršívši svoj obet
 Tej zémli dan i Tebi hčem umreti jaz.
- 1510 *T.* In kaj svedoči, da se bliža Tvoja smrt?

E. Bogovi sami glasno javljajo mi vest;
Nobéden znák njih dosedanji varal ní.

P. Kakó si rekel, stavec, da se javlja to?

E. To gróm navešča brez prestanka in pa blis'k,

1515 Ki vedno séva iz nevkročene roké.

T. Verujem; saj da mnogo si poročal, vem,
In ne lažnjivo. Pa povéj, kaj treba je?

E. Povém Ti, sin Egejev, kar deželi tej
Ostane trdno, česar starost ne konča.

1520 Takoj povédem brez vodníka jaz vas sám

Na kraj, kjer meni sojeno je, da umrém.

A níkdar živej duši ne povej za grob,

Ni kjé je skrit, ni v ktérem kraji da leží,

Da v mesto mnogih ščitov in pomočnih čet

1525 Nasprot' sosedom bode zate čvrsta brán.

A kar bi tukaj bilo greh omenjati,

To zveš le Ti jedini, kédar tjá dospéš;

Ker tega ni meščanom ovim ne povém,

Ni deci svoje, premda ljubim njo zeló.

1530 Ohrani tajno vedno sam, a ko dospéš

Na kráj življenja, naj sámó doglavnik Tvoj

Jo zvé in vselej vsak nasledniku pové.

Tako boš živel v mestu tem, ki ne zruši

Vsejanih mož ga národ.³⁹⁾ Lahko prevzemó

1535 Se mnoga mesta, premda v njih kraljuje red;

Saj dobro, premda pozno, vídijo bogóv

Oči, če kdo pustivši božji strah zbesní.

Egejev sin, da tega Ti ne doživiš!

Pa Tebi to razkladam, kar i sám vže véš.

1540 Le stopaj! Kajti božji znak mi proč velí,

Hodímo vže in nič več ne otezajmo!

Sledita meni, hčerki! Saj sem nov vodnik

Postál zdaj Vama, kakor otcu sta vedvé.

Hodíte, nič se mene ne dotikajte,

1545 Temvéč pustíte, da svoj sveti grob jaz sam

Poiščem, kjer pokriti zemlja me imá.

Stopájte todi! (Odhajajo.) Kajti todi véde me

Vodítelj Hermej in podzemna boginja.⁴⁰⁾

Ugásla lúč!⁴¹⁾ I méni si svetíla préj',

1550 A zdaj osvetlja mene v zadnjič žarek Tvoj,

Ker vže me vódi tjakaj pot, da vgreznem v Hád

Poslednji čas življenja. Ti pa gostoljub

Predragi, ova zemlja ter podložniki

Bodíte srečni, v trajni sreči pak navek

1555 Vspominjajte se mene, ko me več ne bó.

(Vsi odidó razven zbora.)

Z. 'Ako prosíti smém bóginjo, ktére zrl⁴²⁾ Strofa

Ní še nihcé in Tébe, v témo se vgrézlih knéz,

1560 'Ajdónéj, 'Ajdónéj,⁴³⁾ bí prósil,

Izdíhne lahkó in bréz bolečin dúšo naj tújec in v

Stígin⁴⁴⁾ dóm

Prispé tjá, kjér pod zémľjo v mrtvih raváni izgine vsák.

1565 Ker mnógo mók, mnógo mám čezenj bílo jé prišlo,

Ga zópet Bóg náj pravíčen vzdígne.

Bóginje pód zemljó,⁴⁴⁾ ž njími pa túdi Tí

Antistrofa

1570 Zvér neugnána, ktéra védno bajó renčéč

Iz dúplá sé stézá ná prágu,

Črez ktéri prihája mnóštvo ljudíj, Háda čuvár neiz-

prósni, ój!⁴⁶⁾

1575 Daj Tí, bóg smrti, Gáje sín ino Tártara, prósim, v kráj
 Da stópi zvér. zdáj ko góst v mrtvih dóm pod zémľjo
 Ki v véčni sén zíbľješ, Tébe klíčem!⁴⁷⁾ [gré.

(Sel stopi na pozornico.)

- Možjé meščani, pač najkrajše bi Vam vest
 1580 Objavil, če dejál bi: Edip je umrl!
 V besedah kratkih pak povedati ni moč
 Dogodka, ker vršil se sam na kratko ní.
 Z. Tedáj je mrtev jadnik?
 S. Védi, da je svoj
 Život nesrečni vže ostávil tuji gost.
 1585 Z. Kakó? Je vzela vbožca božja čest brez mók?
 S. Baš čudovita bila je njegova smrt.
 Kako je šel odtodi, a da ní nobén
 Prijatelj vel ga, nô je vodil on nas vse, —
 Ker bili ste navzočni, — veste pač samí.
 1590 A ko smo prišli tja na strmogľavi prag,
 Ki spuščá po medenih stolbah se v zemľjó,⁴⁸⁾
 Postal na jednej mnogocepnih je stezâ
 Polég kotline otle, kjer zaveze znak
 Je večne med Tezejem in Peiritojem;⁴⁹⁾
 1595 Tam v srédi méd njo in med Toriško pečjó
 Med šupľjo gruško in kaménim grobom⁵⁰⁾ sel
 Ter slekel gnusne je haljine raz teló.
 Potem glasnó ukaže hčeramam vodé
 Prinésti žíve v dar in v kôpel odnekód.
 1600 Te dvé na sploh vidľjivi vrelec Demetre
 Zelénke⁵¹⁾ speta ter očetov nálog ta
 Zvršíta brzo; kakor tó obred velí,

S kopeljo in obleko ga opremita.

In ko sta v vsem, kar treba, njemu vgódili

- 1605 In nezvršena bila ní njegovih želj
 Nobena, — Dij podzemni⁵²⁾ zagrmí, a strah
 Obvzame devi, ki to čuvši padeta
 Pred otca na koleni ter ne nehata
 Si bíti prsij ter tožiti preglasnó.
- 1610 A on, naenkrat čuvši bridki glas hčera,
 V objem nad njima roki skloni ter veli:
 „Oj hčeri, danes bodeta brez otca vže.
 „Saj mene vže je konec, vaju pak nič več
 „Ne bo morila truda polna skrb z menoj.
- 1615 „Pač bridka, hčeri, bila skrb je, dobro vem,
 „A vse te móke vendar jedna reč sladi:
 „Nihče na svetu ni od mene, otca, bolj
 „Ljubiti vaju mogel, brez katerega
 „Provesti vama bode svoj život odslej.“
- 1620 Tako v objetji medsobojnim so ihtéc
 Se vsí solzili. Ko pa so prišli na kraj
 Jadikovanja ter se glas ni čul noben
 V molčanji splošnem, — kar pokliče ga nekdo
 Sè strašnim glasom, da pokonci so vlasjé
- 1625 Se koj ježili vsem prisotnim od strahú.
 Glasnó je namreč večkrat bog⁵²⁾ možá pozval:
 „Oj čuješ, isti Edip, kaj zatézava
 „Oditi? Res vže zdavna Tí odlagaš pot!“
 A on, začuvši božji klic, zaprosi kój,
- 1630 Da pride k njemu Tézej, zemlje gospodar;
 In ko je prišel, reče: „Dragi moj, podaj
 „Desnico deci mojej v sklone vere znak,

- „In védve, hčerki, njemu; ter obréci zdaj,
 „Da nikdar njijú ne pustiš hoté, nô blag
 1635 „Le tó, kaj njima bo v korist, navék storiš“.
 Letá pak, plemenito brez zatezanja
 Obljubi s kletvo tujcu, da takó stori.
 A čím je to prisegel, slepi Edip koj
 Objame hčerki svoje ter tako zbori:
- 1640 „Udano z blagim srcem vama je odtod
 „Oditi hčerki, ne želeč ni gledati
 „Kar greh je, niti čuti, kar govoril bom.
 „Le pojdita, čím brže, knez naj Tezej sam
 „Ostane tu, da vidi, kaj se zdaj zgodí“.
- 1655 Poslušali smo vsi ga, ko je tó dejál,
 Ter devi izpremili v solzah vzdihujoč.
 Al ko smo v stran stopili, kratek čas potem
 Okrenemo nazaj se ter opazimo,
 Da ni moža nikjer veé, knez pak je rokó
- 1650 Položil bil ob čelo, da bi si z dlanjó
 Oči zasenčil, kakor da se je pojav
 Prikazal strašen, kateri mu je vid jemal.
 In ne čez dolgo časa, v jeden oka trén
 Uzremo njega, ko se klanja ter časti
- 1655 V molitvi isti zemljo ter Olimp bogov.⁵⁴⁾
 Kakó je mož poginil, pak razjasniti
 Ne ve noben smrtníkov, sámó Tézej knez.
 Ker njega ni odnesel tresek ognjevit
 Iz božjih rôk, a tudi morski ní vihar,
- 1660 Ki bi slučajno bil vskolebal se tedáj.
 Nô vzal kak božji ga je sel, al pa je prág
 Vodeč v podzemlja tmíno blágo se odprl.

- Možá pa ní žaliti, saj brez bolečin
 Umrí je močnih, nego diviti mu se,
 1665 Če sploh smrtnikov komu. Silil pak ne bóm
 Jaz v óne, kterim gólk se mój brezúmen zdí.
 Z. A kje sta devi s spremstvom vred prijateljev?
 S. Ne dáleč, kajti žalovanja njúnega
 Glasovi jasni pričajo, da gresta sém.

(*Ismena* in *Antigona* prideta plačoč na pozornico.)

- 1670 A. Gorjé, jój! Náma páč zarés ní Strofa α
 V jédnem obzírú samó oplakívati
 Očéta krí pregróznó, ktére ród sva.
 Préje prenášali
 Jádnici téžki sva trúd neprenéhoma,
 1675 Kónečno bóva pa pričali čúdeže
 Vídevši in prebívši.⁵⁵⁾
 Z. Al káj je!
 A. Páč, drági, slútnja téžka ní.
 Z. Umrí je?
 A. Kákor vsák najrájše bí umrl.
 1680 Kájti ga ní v bóji smrt, nít' na mórji dóhitéla;
 'Ampak tájni néki usód je
 Njéga odvéł, tér ga je plán tmíne objél.
 Gorjé mi! 'Ah pogúbna nóč
 Náma jé očí pokríla! Kér kakó bo náma móč'
 Tám po mórji ál v dežélah tújih kjé blodéč
 Hraníti jádni svój živót?
 I. Jáz ne vém. Končáj me takój ubijálec Hád,
 1690 Da túdi jáz jádna z ótcem stárim
 Pogínem, kér bo moj živót méni odsléj neznôsen.

- Z. Váju, otrók najbóljših dvóje, naj ne razgréva tó
 prevéč,
- 1695 Kár je odrédil bóg v korist. Sáj ni ugásnil tóžno.⁵⁶⁾
 A. Tórej želj prédmet kdáj i zlá só! Antistrofa α
 Kájti nezgóde so bile prijétne mi,
 Doklér mi je bilo móč' objéti njéga.
- 1700 'Oče preljúbljeni!
 Véčna objéma pod zémľjo te nóč sicer,
 Vénder ljubézen i mójo i séstrino
 Užival bóš i dóli.
 Z. Končál je?
 A. Dá, báš po vólji je končál.
 Z. Kakó pa?
- 1705 A. V tújej zémľji, kjér je žélel sám,
 Móž je umrl. Mírno spí véčni sén pod črno zémľjo,
 Tú pa ból in jók je ostávil.
 Kájti oči móje navék, óče, solzé
- 1710 Se záte tér ne vém, kakó
 Naj siróta gróžno tó bridkóst za tebój umírim kdáj.
 Jój, joj. Rés si smrti v tújej zémľji žélel, ál
 Umrl od méne si zápuščen.⁵⁷⁾
- 1715 I. Jádne méne! Kákšnej usódi se blížava zdáj
 [Bréz rešenja spét ostávljeni]
 I jáz i Tí, drága, bréz očéta.
- o ' o _ o ' o ' ' oo _ o ' _
- 1720 L. Vénder, o dráge, kér je sréčno svójega žitja
 zvršil ték,
 Kráj žalovánju bódi vžé. Kájti nihcé brez zlá ní.
 A. Nazáj hitíva, drága! Strofa β
 I. Káj začnéva tám?

- A. 'Ah, méne je želja
 1725 I. Česa? Déj
 A. Poglédati v zémli žrtveník.
 I. Čigóv?
 A. Očétov. 'Ah, gorjé!
 I. Kakó li tó storíti směš!
 Már ne věš?
 1730 A. Oj, káj mi očitaš?
 I. 'Ovo túd',
 A. Vže zópet me grájaš?
 I. Dá je brez gróba, brez vséga premínil?
 A. Vódi me tjá ter óndi usmrtí!
 I. Jój, jój! Réva jáz, kakó hčém
 1735 Bréz rešenja spét ostávljena
 Provésti zlí živót svój?
Antistrofa β
 Z. Ne bójta nič se, drági!
 A. Kám pa náj zbežim?
 Z. I préje uklónil se
 A. Kdó komú?
 1740 Z. Živót ie vájin sréči zléj.⁵⁸⁾
 A. Skrbim.
 Z. In káj Ti déla skrb?
 A. Kakó bi zdáj prišlé domóv,
 Rés ne vém.
 Z. Za tó i ne pítaj!
 A. Síla morí.
 Z. I préj' je moríla.
 1745 A. Préje brez spása, a zdájci še jáče!
 Z. Mórje nezgód vaju tórej objéma.

A. [Oh dá!

Z. Jáz sám priznávam.]

A. Jój jój! Kám naj gréva, mój bóg?

Kájti kákšno dáje nádejo

1750 Božánstvo méni zdáj šé?! —

(Tezej sè spremljevalci stopi na pozornico.)

T. Končájta svoj pláč, oj dévi, saj smrt

Ki i njému i nám je spás, ne smé

Izzívati sólz, to bi gréh bil.

A. Oj Égeja sín, klečiva proséč?

1755 T. Da bi kák zahtév, o dévi, zvršil?

A. Oglédati, áh, hrepení srcé

Si rodíteljev grób.

T. Al téga ne smé.

A. Kakó si dejál, vladálec Atén?

T. Zabránil mi ón, o dévi, je tó,

1760 Da níkdo ne smé se bližati tjá,

Ter člóvek nobén nad rákvo svetó,

Kjer ón zdaj spí, ga zváti ne smé.⁵⁹⁾

„Z vestjó ta ukáz vršéč boš imél

1765 „Ta kráj navék brez zlá“, je dejál.

Razgóvor nájin je čul i dúh

I Díj, vse vedóči bog róte.⁶⁰⁾

A. Zadósti je páč, če je njému rés

Po vólji takó. A náju v grád

1770 Ogigijskih Teb⁶¹⁾ odpóšlji, da tám,

Če bo móč, ubój, ki nad bráta hití

Zabrániva vsáj.

T. I tó učinim, i vše dovrším,
Kár Váma hčém storíti v korist,
1775 A njému, ki báš pod zémljo je šél,
Po gódi; saj páč opéšat' ne smém.
Z. Tedáj pa končájta in glásno nikár
Nič véé ne tožíta!
Saj trdno je, kár je obljúbil.⁶²⁾

Opomnje.

- a) V tretjem letu 94. olimpijade ali v letu 401. pred Kr.
- b) Aristofan (*Ἀριστοφάνης*), slavni komik (452 (?) do 388 l. pr. Kr.) spraval je na oder l. 405. svojo komedijo ‚Žabe‘. (Iz žab bil je sestavljen zbor.)
- c) Frinih, ki spada med pesnike starejše atske komedije, različen je od tragika Friniha.
- d) Eurisaku (*Εὐρουσάκης*), sinu Ajanta Telamoniča (*Αἴας Τελαμώνιος*) in Tekmese (*Τέκμησσα*), bil je v Atenah posvečen hram.
- e) t. j. tukaj te več ni treba, nego pojdi v Kolón, morebiti te tamkaj kdo najame.
- f) Ferektrat, pesnik starejše atske komedije, bil je s početka glumec.
- g) Kdo je bil ta Salustij, ni znano.
- ¹⁾ Antigona pač misli daleko vidne utrdbe atenske akropole.

- 2) Erinije (*Ἐριννίδες*) postale so, kakor Heziod pripoveduje, iz kapelj one krvi, ktero je Uran (*Οὐρανός*) prolil, ko ga je sin njegov Kron (*Κρόνος*) okrnjil. Eshil nazivlje jih hčere noči. Druga rodoslovja zovó jih hčere Krona in Eurinome (*Ἐὐρινόμη*) ali Eunomije (*Ἐὐνομία*), Etera (*Αἰθήρ*) in Gaje (*Γαῖα*), Sofoklej pa jih imenuje različno od vseh drugih hčere Gaje in Skota (*Σκότος*) (boga tmine). ,Eumenide (*Ἐὐμερίδες*) = dobrohotnice' zvali so jih, da se ognejo groznemu pravemu imenu ,Erinije = Srde (furije)'. V Atenah imenovali so jih ,Semne (*Σεμναί*) = čestitljive'.
- 3) ,Pozejdon', bog morja in stvarnik konja. ,Titan Prometej' sin Japeta (*Ἰαπετός*) in Klimene (*Κλυμένη*) (ali Temide *Θέμις*), imel je žrtvenik v bližnji akademiji. Njega slavili so lončarji kot prvega podobarja iz ilovine, ognjenosca in utemeljitelja direk s plamenicami (bakljami). Po ,Kolonu' zval se je kotar kolonski. Kolon je jeden izmed stotine ,herojev eponimov', po katerih so se stari atski kotarji imenovali. ,Mednokriti pot' bila je neka razpoklina, skozi ktero sta šla Tezej in Peiritoj (*Πειρίθοος*) v pod-

zemeljski svet, ki je bil po mnenji starih z mednim tlakom pokrit.

- 4) Sofoklej imenuje Eumenide sovražnice vina, ker se jim vino ni smelo žrtvovati.
- 5) Zbor imenuje Edipa nenasitnika, ker se ni zadovoljil z mestom, vsakemu pristopnim, nego je stopil na sveta tla, kamor nogo staviti je bilo zabranjeno.
- 6) Ne dam, da bi gazil svetih mest; ta greh imel bi zle posledice, ktere bi se pridružile onim zlom, ktera je vže itak trpel.
- 7) Slepa noga = noga slepčeva.
- 8) Pobožnosti pot = pot, po katerem pobožni ljudje hodijo brez strahú, da bi oskrunili posvečeno mesto.
- 9) Edip namiguje tu na roditelje svoje, ki so ga vedoma izpostavili smrti.
- 10) Etnejski (*Αἴτνη*, mesto na podnožji sicilske gore jednakega imena) konji bili so glasoviti zaradi zmag v helenskih igrah; tesalski klobuki imeli so široke krajevce.
- 11) Ta mož je upravitelj svetišča.
- 12) Tezej, sin Etre (*Αἴθρα*) in Egeja (*Αἰγύς*) bil je odgojen v Trezeuu (*Τροίζηρ*) pri dedu

- Piteji (*Πιθεύς*), ter je mnoge čudne dogodbe doživel, ko se je vračal preko Istma domov.
- 13) Rodbini Tezejeva in Edipova živeli sta v medsobojnem gostoprimstvu.
- 14) Kolón blestí se zaradi vapnenih skál.
- 15) Dioniz častil se je z nizejskimi (*Νύσα*) nimfami vred, kjerkoli je rasel bršljan in vin-ski trs.
- 16) Sofoklej ima v mislih Demetro in Persefono, katerih tajinstveno bogoslužje se je vršilo v bližini na Eleuzinskej obali.
- 17) ‚Prsat‘ = holmčast. — Kefis (*Κηφισός*), reka v Atiki.
- 18) ‚Otók Dorski‘ = Peloponez.
- 19) ‚Déco gojiti‘ = nove mladike poganjati.
- 20) Besede nanašajo se na kralja spartanskega, Arhidama (*Ἀρχίδαμος*), ki je v prvem letu peloponeške vojske Atene napal, in na Kserksa, ki je dal posekati sveto oljiko na akropoli, ki pa je takoj prihodnji dan pognala nove veje.
- 21) ‚Bog osode‘ = *Ζεὺς μόριος*. — *μορία* pomenja pa v grščini tudi oljiko.
- 22) Nerej (*Νερεύς*) sin Neptunov in Nerejide, hčere njegove (po številu jih je 50 ali 100),

so morska božanstva, ki jezdé na delfinih; ti pa se kaj radi sučejo okoli ladij.

- 23) Ako mene ne izpustite, ugrabim Vam še Edipa, tako, da bode te uvredo, katero ste meni nanegli, plačali ne samo z izgubo Antigone, nego tudi z izgubo Edipa.
- 24) Jaz sem bil vže preje slep, sedaj pa si mi ugrabil še jedino oko, Antigono, ktera namesto mene gleda.
- 25) Helij (*ἥλιος*), = bog solnca in svetla.
- 26) ‚Arejev grič‘ = areopag, bil je od davnih časov atensko krvavo sodišče. Ustanovila ga je Atena, ko so Eumenide tožile Oresta. Sodil je o verskih in nravnih pregrehah.
- 27) Pitska obala dobila je ime od Pitija t. j. hrama Apolonovega (*Πύθιος*), ki je bil na cesti iz Aten v Trijo (Thria) vrh ajgalske gore. Severni del eleusinske obale, kjer je bil Eleusin (Eleusis), zval se je ‚obala bakelj‘, ker so tamkaj pri misterijah tekali z bakljami v roki. V Eleusinu bil je hram Demetre in njene hčerke Kore ali Persefone. Njima v čast vršile so se misterije. Posvečencem bilo je strogo zabranjeno izdati kaj o tem, kar so pri miste-

rijah videli in čuli. Morebiti so jim duhovniki iz rodu Eumolpovega, ki je bil bajó te obrede ustanovil, v resnici polagali kak ključ na jezik, kot simbol molčljivosti. Potomci Eumolpovi bili so vodje misterij.

- 28) ‚Demos Oia‘ (ojatsko pleme) bil je po vsej priliki na zapadnem delu ajgalskega gorovja (*Αιγάλεως*) v trijskeji ravnici (*Θριάσιον πεδίον*).
- 29) Sin Reje (*Ρέα*) in Krona bil je Pozejdon.
- 30) Namreč Artemida (*Αρτεμις*).
- 31) Ker tedaj ni bival stalno v Tebah.
- 32) Sedenje na žrtveniku. Kdor je sel na žrtvenik božanstva, tega je dotično božanstvo ščitilo.
- 33) ‚Hadov žreb‘ = žreb, ki odloči odhod v Had, kjer ni nikakoršnega veselja.
- 34) Ripske gore (*Ρίπαι*) so severni rob zemlje.
- 35) Apija imenuje se Peloponez po Apiji (*Απίας*), sinu Ajgialejevem.
- 36) Amfiaraj (*Αμφιάρεως*) znamenit boжник in vedeževalec iz Arga; Tidej (*Τυδεύς*) sin Enejev (*Οινεύς*), oče Diomedov; Eteokel (*Ετέοκλος*), sin Ifijev (*Ιφις*); Hipomedont (*Ιππομέδων*), sin Talajev (*Ταλαός*) in brat Adrastov iz Arga;

Kapanej (*Καπανεύς*), Partenopej (*Παρθενοπαῖος*), sin Atalante, ki se dolgo časa ni hotela možititi.

37) Namreč ‚Srde‘.

38) ‚Majka zemlja‘ = domovina.

39) Tebanci zovó se vsejani možjé, ker so vzrasli iz zmajevih zôb, ktere je bil Kadem (*Κάδμος*) vsejal.

40) Hermes (*Ἑρμῆς*) bil je sprovodnik duš v podzemlje (*Ψυχοπομπός*). Podzemna boginja je Persefona.

41) Solnce, ki je zanj ugaslo.

42) Persefona zove se nevídna, ker se podzemni bogovi nikdar ne pokažejo ljudem, kakor nebeški in pozemljski.

43) ‚Ajdonej‘ (*Αἰδωνεύς*) = Had.

44) Stiks (*στύξ*) reka v podzemlji.

45) Namreč Erinije.

46) Kerber (*Κέρβερος*) = pes čuvar v podzemlji.

47) Namreč boga smrti (*θάνατος*).

48) glej opomnjo 3.

49) Predno sta odšla Tezej in Peiritoj (*Πειριτοός*) v podzemlje, prisegla sta si zvesto pomoč ter prisego vrezala v meden kotel, ki je bil v nekem duplu učvrščen.

- 50) O vseh teh znamenjih nam niso ostala nobena druga poročila. Toriška peč (*θορίκιον πέτρων*).
- 51) Demetra zelénka (*Δημήτηρ χλόη*), boginja zelenočih livad. Nasprotno imenuje se D. *έρωνύς* boginja zimskih nezgod.
- 52) Podzemni Dij = Had (*Ἅιδης*).
- 53) Namreč Hermej.
- 54) Tezej obrača se v molitvi do podzemskih in nadzemskih bogov.
- 55) Preje sva prenašali zla, a sedaj sva doživeli neverjetne stvari.
- 56) Edip ni umrl takó, da bi vama trebalo žalovati.
- 57) Smrt v tujej zemlji zmatrala se je za nesrečo.
- 58) Namreč napadu Kreontovemu.
- 59) Stari obračali so se tudi do mrtvih v molitvi.
- 60) Tezej ima v mislih onega duhá, ki je Edipa preje (st. 1626) pozval, da naj hiti; drugi mislijo, da je to Edipov duh čuvar.
- 61) Ogig (*Ὠγγος, Ὠγγύης*) zval se je star beotski kralj, sin Beotov (*Βοιωτός*) ali Pozejdonov in odtodi pridevek Tebam, ki se zovejo ogigske zato, ker je po predaji Ogig bil prasedilec (*αὐτόχθων*).
- 62) Namreč Tezej.

Slovarček

manj navadnih besed in oblikov:

- blodiv, a, o = nestanovit.;
bloditi = klatiti se, potitikati se; blodnja.
božur = žafran.
bran, i = boj, borba, vojska.
brak = zakon, Ehe.
bujen = bohôten, üppig.
čêst (čêstb), i = del, sreča,
[usoda.
danj, i = davek.
dejstvo = delo.
dolžiti (govor) = raztezati.
drêven = prastar.
gostnik = Gastfreund.
izbaviti = rešiti.
jagneči (jagnêšt) = od jagkazati = govoriti. [njet.
kob, i = znamenje, usoda.
kotar, a = okraj.
krôt (= krut) = grozovit.
laskati koga in laskati se
lêst, i = zvijača. [komu.
lišiti = opleniti.
matica = original.
mêd, i = bron, frz.
mêst, i = kazen, maščevanje.
môka = muka; môčiti = mučiti (mačka).
molnja = blisek, strela.
mrzek = zopern.
něga = f. Pflege.
neman, i = Ungeheuer.
nevešč = nevedoč, neznajoč.
nô = nego.
nicati, ničem = poganjati.
nuditi = siliti; nuja = sila.
obarjati se = pasti na koga ali kaj.
obesten = prevzeten, nesramen.

usod = usoda, sreča.

užig = Brandmal.

velji = veliki.

vešč = znajoč.

véz = poleg, k, pri.

vzdajati se = upati.

voj (voj) = vojska.

voj (vožd_b) = voditelj.

zadesiti = zadeti, treffen.

zboriti = govoriti.

zemlja = dežela.

zemljehvatni = zemljo ob-
jemajoči.

zгода = prilika.

zlokoben = zle sreče.

zvršati = dokončavati.

žal, a = breg, obala.

žaliti = obžalovati koga.

žedéti = želéti, hrepeneti.

židek = sočnat, mehek, tekóč.

žitelj = stanovnik.

žitje, život, žizen, i = živ-
ljenje.

žrec = duhovnik.

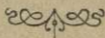
žrtvenik = oltar.

VSEBINA.

	Stran
Pripomenek	3
O životu in pesniškej znamenitosti Sofoklejevej	5
Uvod k Sofoklejevemu Edipu na Kolonu	11
Kazalo I.	29
II. Drugače	30
III. Salustijevo kazalo	31
Sofoklejev „Edip na Kolonu“	35
Opomnje	99
Slovarček manj navadnih besed in oblikov	107

Popravki.

Na strani	4. v vrsti	14. od zgoraj	čitaj	,dodal' n. ,fodal'.
" "	6. " "	13. " "	" "	, 'Αρίστων' nam. , 'Αρίστων'.
" "	8. " "	2. , spodaj	" "	, ὁ τραγικός' ne , ὀτραγικός'.
" "	9. " "	8. " "	" "	, tudi' n. ,tud'.
" "	12. " "	9. " zgoraj	" "	,Ismena' ne ,Iz- mena'.
" "	13. " "	13. " "	" "	, 'Ισμήνη' n. 'Ισ- μήνη'.
" "	13. " "	13. " "	" "	,epezodij' n. ,epi- zodij'.
" "	14. " "	8. " "	" "	isto.
" "	15. " "	11. " "	" "	,čina' n ,čin'.
" "	16. " "	10. " "	" "	,Atejanom' n. ,Ate- njanam'.
" "	20. " "	2. " "	" "	,do- n. do'.
" "	22. " "	1. " "	" "	,za- n. za'.
" "	22. " "	7. " "	" "	,zagotavlja n. za- gotovlja'.
" "	22. " "	13. " "	" "	isto.
" "	23. " "	10. " spodaj	" "	,dejanje' ne de- janja'.
" "	24. " "	8. " "	" "	,zahtevom' n. za- htevam'.
" "	28. " "	2. " zgoraj	" "	,Φούνηχος' ne ,Φούνηχος'.

- Na str. 35. v stihu 5. čitaj ,dobiva' ne ,dobo'va'.
- „ „ 36. „ „ 25. na početku pristavi črko E.
- „ „ 36. v opazki čitaj ,ἐνδειξῆ' n. ,ἐνδειξῆ'.
- „ „ 36. „ „ „ ,ἐνδειξῶ' n. ,ἐνδειξῶ'.
- „ „ 37. „ stihu 64. na početku pristavi črko E.
- „ „ 40. opomnjo ,(stopi z Antigono iz grmovja)' postavi za črko E. v 187. stihu.
- „ „ 40. v stihu 152. zameni za besedami ,ne dam pak jaz' nadpičeje z vejico.
- „ „ 44. v stihu 259. čitaj ,razpade' n. ,razpada'.
- „ „ 46. „ „ 302. „ ,E' n. ,O'.
- „ „ 46. „ opazki čitaj ,č' n. ,v. 307'.
- „ „ 48. v stihu 345. čitaj ,mnogo' n. ,mogo'.
- „ „ 50. „ „ 426. izbriši ,s' za ,sè'.
- „ „ 67. opomnjo ,prihiti sè spremljevalci' postavi za črko ,T.' v 887. stihu.
- „ „ 72. v stihu 1027. čitaj ,léstjo' n. ,léstjo'.
- „ „ 74. „ „ 1080. „ ,prorok' n. ,porok'.
- „ „ 76. „ „ 1140. „ ,svojih' n. ,Tvojih'.
- „ „ 76. „ „ 1154. „ ,E.' n. ,O.'
- „ „ 76. „ „ 1160. „ ,E.' n. ,O.'
- „ „ 77. „ „ 1167. „ „Argu' n. ,trgu'.
- „ „ 79. „ „ 1232. „ „Nadlóg' n. „Nádlog'.
- „ „ 79. „ „ 1234. „ „Zavíst' n. ,Závíst'.
- „ „ 75. „ „ 1395. „ „svojim' n. ,Tvojim'.
- „ „ 86. na koncu 1435. stiha zamenjaj klicaj z vejico.
- „ „ 90. besedo ,Antistrofa' postavi pred stih, ki se začinja z besedami ,Boginje pod zemljó' itd. istem stihu zameni šte'v. 44. sè številko 45. V
- „ „ 91. v stihu 1594. zameni šte'v. 40. sè šte'v. 49.
- „ „ 92. „ „ 1626. „ „ 52. „ „ 53.
- „ „ 95. „ „ 1720 čitaj ,Z.' n. ,L'.

Nektera ločila in nektere náglase, ki niso pravilni, naj čitatelj blagovoli sam popraviti.